

ספר מתי

פרק א

¹ ספר היוחסין של ישוע המשיח, בן־דוד, בן־אברהם.
² אברהם הוליד את יצחק. יצחק הוליד את יעקב. יעקב הוליד את יהודה ואָחיו,
³ ויהודה הוליד את פרץ ואת זרח, אימם הייתה תמר, ופרץ הוליד את חצרון.
חצרון הוליד את רם. ⁴ רם הוליד את עמינדב. עמינדב הוליד את נחשון. נחשון
הוליד את שלמון. ⁵ שלמון הוליד את בועז, אימו הייתה רחב. בועז הוליד את
עובד, אימו הייתה רות, ועובד הוליד את ישי. ⁶ ישי הוליד את דוד המלך. ודוד
הוליד את שלמה, ואימו הייתה בת שבע, אלמנתו של אוריה. ⁷ ושלמה הוליד
את רחבעם. רחבעם הוליד את אביה. אביה הוליד את אסא. ⁸ אסא הוליד את
יהושפט. יהושפט הוליד את יורם. יורם הוליד את עוזיהו. ⁹ עוזיהו הוליד את
יותם. יותם הוליד את אחז. אחז הוליד את חזקיהו. ¹⁰ חזקיהו הוליד את מנשה.
מנשה הוליד את אמון. אמון הוליד את יאשיהו. ¹¹ יאשיהו הוליד את יכניהו
ואָחיו שנולדו בזמן גלות בבל. ¹² לאחר גלות בבל: יכניהו הוליד את שאלתיאל.
שאלתיאל הוליד את זרובבל. ¹³ זרובבל הוליד את אביהוד. אביהוד הוליד את
אליקים. אליקים הוליד את עזור. ¹⁴ עזור הוליד את צדוק. צדוק הוליד את יכין.
יכין הוליד את אליהוד. ¹⁵ אליהוד הוליד את אלעזר. אלעזר הוליד את מתן. מתן
הוליד את יעקב. ¹⁶ יעקב הוליד את יוסף בעל מרים, אשר ממנה נולד ישוע
הנקרא משיח.

¹⁷ אם כן, כל הדורות מאברהם עד דוד ארבעה־עשר דורות. מדוד עד גלות בבל
ארבעה־עשר דורות. מגלות בבל עד המשיח ארבעה־עשר דורות.

¹⁸ כך הייתה הולדתו של ישוע המשיח: אימו מרים הייתה מאורסת ליוסף. לפני
שהם התאחדו היא נמצאה הרה מרוח הקודש. ¹⁹ יוסף בעלה שהיה איש צדיק
ולא רצה להציג אותה לבושה, החליט להתגרש ממנה בסתר. ²⁰ בעוד שהוא
מהרהר על הדברים האלה מלאך ה' נראה אליו בחלום ואמר: יוסף בן דוד, אל
תחשוש מלקחת את מרים אשתך, כי אשר הורה בה, מרוח הקודש הוא.

²¹ היא יולדת בן, ואתה תקרא את שמו ישוע, כי הוא יושיע את עמו מחטאותיהם.

²² כל זה התרחש כדי למלא את דבר ה' שדיבר בפי הנביא: ²³ הנה, העלמה הרה ויולדת בן, וקראת שמו עמנואל (כלומר, אלוהים איתנו). ²⁴ כאשר יוסף התעורר מן השינה, הוא עשה כפי שציווה עליו מלאך ה' ולקח את אשתו, אבל לא היו לו יחסי מין איתה עד אחרי שילדה בן. והוא קרא את שמו ישוע.

פרק ב

¹ בעת שנולד ישוע בבית לחם יהודה בימי הורדוס המלך, הנה, חכמים מן המזרח באו לירושלים. ² הם אמרו: איפה הוא שנולד מלך היהודים, כי ראינו את הכוכב שלו במזרח, ובאנו להשתחוות לו. ³ כאשר שמע הורדוס המלך, הוא היה נבהל מאד, וכל ירושלים עמו. ⁴ והוא כינס את כל ראשי הכוהנים והסופרים של העם, ושאל אותם איפה ייולד המשיח. ⁵ הם אמרו לו: בבית לחם יהודה, כי כן נכתב על ידי הנביא: ⁶ ואתה, בית לחם, בארץ יהודה, אינך צעיר באלופי יהודה, כי ממך יצא מושל אשר ירעה את עמי ישראל.

⁷ אז הורדוס קרא את החכמים בסתר, ולמד מהם מתי בדיוק הופיע הכוכב. ⁸ ושלח אותם לבית לחם באומר: לכו וחקרו היטב על אודות הילד. כאשר תמצאו אותו, הודיעו לי כדי שאבוא להשתחוות לו גם אני.

⁹ הם שמעו את דברי המלך והלכו, והנה, הכוכב שראו במזרח הולך לפניהם עד שהוא בא ונעמד מעל למקום שהיה שם הילד. ¹⁰ כשהם ראו את הכוכב, הם שמחו שמחה גדולה עד מאד. ¹¹ ונכנסו לבית וראו את הילד עם מרים אימו, ונפלו על פניהם והשתחוו לו. ואז, כשפתחו את צרורותיהם הגישו לו מתנות, זהב ולבונה ומור. ¹² והם הוזהרו בחלום לא לחזור אל הורדוס, ויצאו לארצם בדרך אחרת.

¹³ כשיצאו משם, הנה, מלאך ה' נראה אל יוסף בחלום ואמר: קום, קח את הילד ואת אימו, וברח למצרים, והישאר שם עד שאומר לך, כי הורדוס מחפש את הילד כדי לחסל אותו. ¹⁴ והוא קם ולקח את הילד ואת אימו בלילה ויצא

למצרים. ¹⁵ ונשאר שם עד מותו של הורדוס, כדי למלא את אשר דיבר ה' בפי הנביא, ממצרים קראתי לבני.

¹⁶ כאשר הורדוס ראה כי היה מרומה על ידי החכמים, הוא זעם ושלח להרוג את כל הילדים בבית לחם ובכל האיזור ההוא, מבני שנתיים ומטה, לפי הזמן שהוא וידא מפי החכמים. ¹⁷ ואז התקיים את הנאמר בפי ירמיהו הנביא: ¹⁸ קול ברמה נשמע, נהי ובכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להינחם כי אינם.

¹⁹ אבל כאשר מת הורדוס, הנה, מלאך ה' נראה אל יוסף בחלום במצרים, ²⁰ ואמר: קום, קח את הילד ואת אימו, ולך לארץ ישראל, כי מתו אלה שביקשו את חייו של הילד. ²¹ והוא קם ולקח את הילד ואת אימו ובא לארץ ישראל. ²² אבל כאשר שמע כי ארכלאוס שולט על יהודה במקום אביו הורדוס, הוא פחד ללכת לשם. לאחר שהזהר בחלום, הוא פרש אל איזור הגליל. ²³ והוא בא וישב בעיר הנקראת נצרת, למען יתקיים מה שנאמר בפי הנביאים, כי הוא ייקרא נוצרי.

פרק ג

¹ בימים ההם הופיע יוחנן הזורק מים טהורים כשהוא קורא במדבר יהודה: ² שובו בתשובה, כי מלכות השמים קרובה לבוא. ³ כי הוא זה שנאמר עליו בפי ישעיהו הנביא כאשר אמר: קול קורא במדבר, פנו דרך ה', ישרו מסילותיו. ⁴ אותו יוחנן לבושו היה משער גמלים, וחגורת עור סביב מותניו, והיה המזון שלו חגבים ודבש-היער. ⁵ אז יצאו אליו ירושלים וכל יהודה וכל האיזור מסביב לירדן, ⁶ והם טוהרו במים טהורים על-ידיו בנהר הירדן, כשהם מתוודים על חטאיהם.

⁷ אך כשראה רבים מן הפרושים והצדוקים באים אל רחיצת ההיטהרות שלו, הוא אמר להם: ילדי צפעונים, מי הזהיר אתכם לברוח מן הזעם הקרוב לבוא? ⁸ לכן, עשו פרי ראוי לתשובה. ⁹ ואל תחשבו לעצמכם לאמור: אברהם הוא אבינו, כי אני אומר לכם, אלוהים יכול להקים ילדים לאברהם מן האבנים האלה. ¹⁰ גם עכשיו הגרזן מונח על שורש העצים. לכן, כל עץ שאינו עושה פרי

טוב הוא יגדע ויושלך לתוך האש. ¹¹ הן אני מטהר אתכם בזורקי מים טהורים למען תשובה, אך הבא אחרי הוא חזק יותר ממני, אשר נעליו אינני ראוי לשאת, הוא יטהר אתכם בשופכו את רוח הקודש ואש. ¹² אכן קלשון המזרה בידו, והוא ינקה את הגורן שלו, ויאסוף את החיטה שלו לתוך האסס, אבל המוץ הוא ישרוף באש בלתי נכבית.

¹³ אז הגיע ישוע מן הגליל לירדן אל יוחנן, להיטהר על-ידו. ¹⁴ אך יוחנן ניסה למנוע אותו, באומרו: אני צריך להיטהר על ידך, ואתה בא אלי? ¹⁵ השיב ישוע ואמר אליו: הרשה זאת עכשיו, כי ראוי לשנינו למלא את כל הצדקה. ואז הוא הרשה. ¹⁶ וכאשר ישוע נטהר, מיד הוא עלה מן המים, והנה, השמים נפתחו לו, והוא ראה את רוח אלוהים יורד כמו יונה ונחה עליו. ¹⁷ והנה, קול מן השמים אומר: זה בני אהובי אשר בו חפצתי.

פרק ד

¹ אז ישוע הונהג על ידי הרוח אל המדבר כדי להתנסות על ידי השטן. ² ולאחר שצם ארבעים יום וארבעים לילה, הוא היה רעב. ³ וניגש אליו המנסה ואמר לו: אם אתה בן-האלוהים, צווה שהאבנים האלה יהיו לכיכרות לחם. ⁴ אך הוא השיב ואמר: כתוב, לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה'.

⁵ אז השטן לקח אותו אל עיר הקודש והעמיד אותו על הנקודה הגבוהה ביותר של בית המקדש. ⁶ ואמר אליו: אם אתה בן-האלוהים, השלך את עצמך למטה, כי כתוב, כי מלאכיו יצווה לך ועל כפים ישאונך, פן תגוף באבן רגלך. ⁷ אמר אליו ישוע: עוד כתוב, לא תנסה את ה' אלוהיך.

⁸ שוב, השטן לקח אותו להר גבוה מאוד והראה לו את כל ממלכות תבל ואת תפארתן. ⁹ ואמר אליו: את כל-אלה אני אתן לך אם תיפול על פניך ותשתחוה לי. ¹⁰ אז אמר אליו ישוע: הסתלק, השטן, כי כתוב, לה' אלוהיך תשתחוה, ואותו לבדו תעבוד.

¹¹ אז השטן עזב אותו, והנה, מלאכים באו ושרתו אותו.

¹² כששמע ישוע שנעצר יוחנן, הוא פרש לגליל. ¹³ ובעוזבו את נצרת הוא בא לגור בכפר־נחום ליד הים, בחבל זבולון ונפתלי, ¹⁴ למען יתקיים את אשר נאמר בפי הנביא ישעיהו באמרו: ¹⁵ ארצה זבולון וארצה נפתלי, דרך הים, עבר הירדן, גליל הגויים - ¹⁶ העם ההולכים בחושך ראו אור גדול, יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם.

¹⁷ מאותו זמן ישוע התחיל להטיף ולומר: שובו בתשובה, כי מלכות השמים היא קרובה לבוא.

¹⁸ ובהתהלכו ליד הכנרת, הוא ראה שני אחים, שמעון (הנקרא פטרוס וגם כיפא) ואנדרי אחיו, מטילים רשת לתוך הים, כי דייגים הם. ¹⁹ ואמר אליהם: בואו אחרי, ואני אעשה אתכם דייגי אדם. ²⁰ ומיד עזבו את הרשתות והלכו אחריו. ²¹ ובלכתו הלאה הוא ראה שני אחים אחרים, יעקב בן זבדי ויוחנן אחיו, בסירה עם זבדי אביהם, והם מתקנים את הרשתות שלהם, והוא קרא אליהם. ²² מיד הם עזבו את הסירה ואת אביהם והלכו אחריו.

²³ והוא סבב בכל רחבי הגליל, מלמד בבתי הכנסת שלהם, ומכריז את בשורת המלכות, ומרפא כל מחלה וכל מדווה בעם. ²⁴ כך חדשות עליו התפשטו בכל סוריה, והם הביאו אליו את כל החולים, אלה שסבלו ממחלות וכאבים שונים, וגם אנשים אחוזי שדים, מוכי ירח, ומשותקים, והוא ריפא אותם. ²⁵ והלכו אחריו המונים־המונים מן הגליל והדקפוליס, ומירושלים ומיהודה ומעבר הירדן.

פרק ה

¹ כשראה את המון העם, הוא עלה על ההר. והוא התיישב, ונגשו אליו תלמידיו. ² ופתח את פיו ולימד אותם באמרו:

³ אשרי נזקקי הרוח, כי להם מלכות השמים.

⁴ אשרי האבלים, כי הם ינוחמו.

⁵ אשרי הענווים, כי הם יירשו את הארץ.

⁶ אשרי הרעבים והצמאים לצדק, כי הם ישבעו.

- ⁷ אשרי הרחמנים, כי הם ירוחמו.
- ⁸ אשרי ברי לבב, כי הם יראו את אלוהים.
- ⁹ אשרי רודפי שלום, כי בני אלוהים ייקראו.
- ¹⁰ אשרי הנרדפים בגלל הצדק, כי להם מלכות השמים.
- ¹¹ אשריכם כאשר אחרים יחרפו וירדפו אתכם, ובשקר יבטאו כל מיני רע נגדכם בגללי.
- ¹² שמחו וגילו, כי שכרכם גדול בשמים, כי כן רדפו את הנביאים שהיו לפניכם.
- ¹³ אתם מלח הארץ. אבל אם המלח יאבד את טעמו, איך משיבים המליחות לו? זה כבר לא טוב לשום דבר כי אם להשליך החוצה כדי להיות מרמס תחת רגלי אנשים. ¹⁴ אתם אור העולם. עיר נוסדה על גבעה לא יכולה להיסתר. ¹⁵ גם אין מדליקים נר ומניחים אותו מתחת לסל, אלא על פן, ואז הוא נותן אור לכל אשר בבית. ¹⁶ באותו אופן, יזרח אורכם לפני בני אדם, כך שהם יראו את מעשיכם הטובים וישבחו לאביכם שבשמים.
- ¹⁷ אל תחשבו שבאתי לבטל את התורה או את הנביאים. לא באתי לבטל אלא למלא. ¹⁸ כי אמן, אני אומר לכם, עד שיעברו השמים והארץ, אף יוד אחת או אף תג אחד לא יעברו מן התורה עד שיתקיים הכול. ¹⁹ לכן, מי שמפר אחת מהמצוות הקטנות האלה ומלמד כך לאחרים, קטון ייקרא במלכות השמים. אבל מי שעושה אותן ומלמד אותן, גדול ייקרא במלכות השמים. ²⁰ כי אני אומר לכם, אלא אם הצדק שלכם עולה על זה של הסופרים והפרושים, לעולם לא תיכנסו למלכות השמים.
- ²¹ שמעתם כי נאמר לראשונים, לא תרצח, ומי שירצח יחויב לדין. ²² אבל אני אומר לכם שכל מי שכועס על אחיו יחויב לדין; מי שאומר, ריקא, לאחיו יחויב לסנהדרין; ומי שאומר, אתה דפוק בראש, יחויב לגיהנום של אש. ²³ לכן, אם אתה מביא את הקורבן שלך אל המזבח ושם תזכור כי לאחיד יש לו משהו נגדך, ²⁴ השאיר שם את הקורבן שלך לפני המזבח, ולך תחילה להתפייס עם

האח שלך, ואז תבוא להקריב את הקורבן שלך.²⁵ התפייס מהר עם היריב שלך, בעוד שאתה הולך איתו בדרך לבית הדין, פן יריבך יסגיר אותך לשופט, והשופט ימסור אותך לשוטר ותושלך לכלא.²⁶ אמן, אני אומר לך, אתה לעולם לא תצא החוצה עד שתשלם את הפרוטה האחרונה.

²⁷ שמעתם שנאמר, לא תנאף.²⁸ אבל אני אומר לכם, שכל מי שמסתכל באישה עם כוונה תאוותנית כבר עושה מעשה ניאוף איתה בלב שלו.²⁹ אם העין הימנית שלך גורמת לך לחטוא, נקר אותה והשלך אותה ממך. כי עדיף שיאבד אחד מאבריך יותר משיושלך כל הגוף שלך לגיהנום.³⁰ ואם ידך הימנית גורמת לך לחטוא, קצץ אותה והשלך אותה ממך. כי מוטב שיאבד אחד מאבריך יותר משירד כל הגוף שלך לגיהנום.

³¹ וגם נאמר, מי שמגרש את אשתו ייתן לה ספר כריתות.³² אבל אני אומר לכם שכל מי שמגרש את אשתו, אלא על דבר אי מוסריות מינית, עושה אותה לנואפת, ומי שמתחתן לאישה גרושה, נואף הוא.

³³ שוב שמעתם כי נאמר לראשונים, לא תשבע לשקר, ושלם לה' נדריך.
³⁴ אבל אני אומר לכם, לא להישבע בכלל, לא בשמים כי כיסא אלוהים הם,
³⁵ אף לא בארץ כי הדום רגליו היא, ולא בירושלים כי קריית מלך רב היא.
³⁶ ואף לא בראשך תשבע, כי אינך יכול לעשות שיערה אחת לבנה או שחורה.
³⁷ אך יהי מה שאתה אומר פשוט כן או לא: כל דבר יותר מזה, מן הרע הוא.

³⁸ שמעתם שנאמר, עין תחת עין ושן תחת שן.³⁹ אבל אני אומר לכם, לא להתקומם על הרע. אם מישהו סוטר לך על הלחי הימנית, הפנה אליו גם את השנית.⁴⁰ ואם מישהו רוצה לתבוע אותך ולקחת את הכותונת שלך, תן לו את הגלימה שלך גם כן.⁴¹ ואם מישהו מכריח אותך ללכת איתו מיל אחד, לך איתו שנים.⁴² תן למי שמבקש ממך, ואל תסרב את מי שרוצה ללוות ממך.

⁴³ שמעתם כי נאמר, ואהבת לרעך ושנאת את אויבך.⁴⁴ אבל אני אומר לכם, אהבו את אויביכם, והתפללו עבור רודפיכם,⁴⁵ כך שתהיו בנים לאביכם שבשמים. כי הוא מזריח את השמש שלו על הרעים ועל הטובים, והוא ממטיר

גשם על צדיקים ועל רשעים.⁴⁶ הן אם אתם אוהבים את אלה שאוהבים אתכם, איזה גמול יש לכם? הלא אפילו המוכסים עושים אותו דבר?⁴⁷ ואם אתם שואלים לשלום את אחיכם בלבד, מה אתם עושים יותר מאחרים? הלא אפילו הגויים עושים אותו דבר?⁴⁸ לכן, היו אתם שלמים, כמו שאביכם שבשמים שלם הוא.

פרק ו

¹ היזהרו לכם מלעשות את צדקתכם לפני אנשים כדי להיראות על ידיהם. אחרת, לא יהיה לכם שכר מאביכם שבשמים.² לכן, כאשר אתה תורם לנזקקים, אל תשמיע חצוצרה לפניך, כמו הצבועים עושים בבתי הכנסת וברחובות, כדי שישבחו אותם אחרים. אמן, אני אומר לכם, הם כבר קיבלו את שכרם.³ אבל אתה בעשותך מעשה חסד, אל תיתן ליד השמאלית שלך לדעת מה הימינית שלך עושה,⁴ כדי שיהיה חסדך עשוי בסתר. ואביך הרואה בסתר יגמול לך.

⁵ וכאשר אתם מתפללים, אל תהיו כמו הצבועים, כי הם אוהבים לעמוד ולהתפלל בבתי הכנסת ובפינות הרחוב על מנת להיראות על ידי אחרים. אמן, אני אומר לכם, הם כבר קיבלו את שכרם.⁶ אבל כאשר אתה מתפלל, תיכנס לחדר שלך וסגור את הדלת בעדך והתפלל אל אביך אשר נמצא בסתר. ואביך הרואה בסתר יגמול לך.

⁷ וכאשר אתם מתפללים, אין לפטפט בלי סוף כמו הגויים, כי הם חושבים שבמילים הרבות שלהם הם יישמעו.⁸ לכן, אל תהיו כמוהם, כי יודע אביכם את צרכיכם לפני שתשאלו אותו.

⁹ לכן, התפללו אתם כך:

אבינו שבשמים, יתקדש שמך.¹⁰ תבוא מלכותך, ייעשה רצונך, כפי שבשמים גם כן בארץ.¹¹ תן לנו היום את הלחם הנחוץ לנו,¹² וסלח לנו על חובותינו, כמו שסולחים גם אנחנו לאלה שחייבים לנו.¹³ אל תביא אותנו לידי ניסיון, אלא תחלץ אותנו מן הרע.

¹⁴ כי אם תסלחו לאחרים על החטאים שלהם, אביכם שבשמים גם יסלח לכם,
¹⁵ אבל אם אתם לא תסלחו לאחרים, גם אביכם לא יסלח לכם על החטאים שלכם.

¹⁶ וכאשר אתם צמים, אין להיות כמו הצבועים הנראים עגומים, כי הם מעוותים את פניהם כדי להיראות צמים לאחרים. אמן, אני אומר לכם, הם קיבלו את השכר שלהם. ¹⁷ אבל כאשר אתה תצום, תמשח את ראשך ותשטוף את פניך, ¹⁸ כדי שלא תיראה צם לאחרים, אלא לאביך אשר בסתר. ואביך שרואה בסתר הוא יגמול לך.

¹⁹ אל תצברו לכם אוצרות על פני האדמה, אשר שם עש וחלודה משחיתים, ושם גנבים פורצים וגונבים, ²⁰ אבל תצברו לכם אוצרות בשמים, אשר אין שם משחיתים, לא עש ולא חלודה, ושם גנבים לא פורצים וגונבים. ²¹ כי במקום שנמצא האוצר שלך, שם יהיה גם הלב שלך.

²² מנורת הגוף היא העין, לכן אם העין שלך טובה, כל הגוף שלך מאיר יהיה,
²³ אבל אם העין שלך רעה, כל הגוף שלך מחשך יהיה. ואם אפוא האור בקרבך הוא חושך, כמה עצום החושך!

²⁴ אף אחד לא יכול לשרת שני אדונים, כי או ישנא את האחד ויאהב את השני, או שהוא יהיה מסור לאחד ויבוז לשני. אתם לא יכולים לשרת את אלוהים ואת הממון.

²⁵ לכן אני אומר לכם, אל תדאגו לנפשכם, מה תאכלו או מה תשתו, ולא על גופכם, מה תלבשו. הלא הנפש חשובה יותר מן המזון, ואת הגוף יותר חשוב מבגדים? ²⁶ תראו את ציפורי השמים: כי הן לא זורעות ולא קוצרות ולא אוספות לתוך האסמים, ובכל זאת אביכם שבשמים מאכיל אותן. האם אתם לא הרבה חשובים מהן? ²⁷ ומי מכם בדאגתו יכול להוסיף טפח אחד למשך חייו?

²⁸ ומדוע אתם דואגים לגבי בגדים? התבוננו בשדה פרחי בר, איך הם גדלים: הם לא עמלים ולא טווים, ²⁹ אולם אני אומר לכם, אפילו שלמה בכל הדרו לא

היה לבוש כמו אחד מאלה. ³⁰ אך אם אלוהים מלביש את דשא השדה אשר היום הוא חי ומחר הושלך לתוך התנור, על אחת כמה וכמה אתכם, קטני אמונה? ³¹ לכן אל תדאגו לאמור: מה נאכל? או, מה נשתה? או, מה נלבש? ³² כי הגויים מחפשים את כל הדברים האלה, ואביכם השמימי יודע שאתם צריכים לכל אלה. ³³ אבל חפשו תחילה את מלכות האלוהים ואת צדקתו, וכל הדברים האלה יתווספו לכם. ³⁴ לכן אל דאגה ליום מחר, כי מחר ידאג לעצמו. מספיק ליום צרתו.

פרק ז

¹ אל תשפֹּטוּ למען לא תישפֹּטוּ. ² כי במשפט שאתם שופטים גם תישפֹּטוּ, ובמידה שאתם מודדים יימדד לכם. ³ למה אתה רואה את הקיסם בעין אחיד, אך אינך מבחין בקרש בעין שלך? ⁴ או איך אתה יכול להגיד לאחיד, תן לי להוציא את הקיסם מעינך, והנה יש קרש בעין שלך? ⁵ צבוע! הוצא קודם את הקרש מעינך, ואז תראה בבירור כדי להוציא את הקיסם מעינו של אחיד. ⁶ אל תתנו את הקדוש לכלבים, ואל תשליכו את פניניכם לפני החזירים, שמא הם ירמסו אותם מתחת לרגליהם, ויפנו לטרוף אתכם.

⁷ שאלו, ויינתן לכם. חפשו, ואתם תמצאו. דפקו, ויפתח לכם. ⁸ כי כל מי שמבקש מקבל, והמחפש מוצא, והמתדפק יפתח לו. ⁹ או מיהו מכם האיש, כאשר בנו יבקש לחם, והוא בשום אופן לא ייתן לו אבן? ¹⁰ או אם הוא יבקש דג, בשום אופן הוא לא ייתן לו נחש? ¹¹ הן, אם אתם הִרְעִים יודעים לתת מתנות טובות לילדיכם, כל שכן אביכם שבשמים ייתן דברים טובים לאלה שמבקשים ממנו! ¹² לכן, כל מה שאתם רוצים שאחרים יעשו לכם, גם כמו כן אתם עשו להם, כי זאת התורה והנביאים.

¹³ היכנסו דרך הפתח הצר, כי רחב השער ומרווחת הדרך שמובילה לאבדון, ורבים הם שנכנסים דרכה. ¹⁴ כי הפתח הוא צר, והדרך שמובילה לחיים היא קשה, ומעטים הם המוצאים אותה.

¹⁵ היזהרו מנביאי שקר, אשר באים אליכם בלבוש כבשים, אבל מבפנים הם זאבים טורפים. ¹⁶ בפירות שלהם תכירו אותם. האם אוספים ענבים משיחי קוצים, או תאנים מעצי ברקן? ¹⁷ לכן, כל עץ טוב עושה פרי טוב, אבל העץ הרקוב עושה פרי רע. ¹⁸ עץ טוב לא יכול לעשות פרי רע, וגם עץ רקוב לא יכול לעשות פרי טוב. ¹⁹ כל עץ שאינו עושה פרי טוב ייכרת ויושלך באש. ²⁰ על כן לפי פירותיהם תכירו אותם.

²¹ לא כל מי שאומר לי, אדוני, אדוני, ייכנסו למלכות השמים, אלא מי שעושה את רצונו של אבי שבשמים. ²² ביום ההוא רבים יאמרו אלי: אדוני, אדוני, הלא בשמך התנבאנו, ובשמך גירשנו שדים, ובשמך עשינו נפלאות רבות? ²³ ואז אני אשבע להם, מעולם לא הכרתי אתכם; הסתלקו ממני, אתם פועלי ההפקרות.

²⁴ לכן כל מי ששומע את המילים האלה שלי ועושה אותן יהיה דומה לאיש נבון אשר בנה את ביתו על הסלע. ²⁵ וירד הגשם והשיטפונות באו והרוחות נשבו והלמו בבית ההוא, אך הוא לא נפל כי יוסד על הסלע.

²⁶ וכל מי ששומע את המילים האלה שלי ולא עושה אותן יהיה דומה לאיש אָוּוּיִל שֶבִּנָה את ביתו על החול. ²⁷ וירד הגשם והשיטפונות באו והרוחות נשבו והלמו בבית ההוא ונפל, ומפלתו היתה גדולה.

²⁸ וכאשר סיים ישוע לדבר את הדברים האלה, ההמונים נדהמו על תורתו, ²⁹ כי הוא היה מלמד אותם כמי שיש לו סמכות, ולא כמו הסופרים שלהם.

פרק ח

¹ כאשר ירד מן ההר, הלכו אחריו המון אנשים. ² והנה איש מצורע התקרב אליו וכרע לפניו ואמר: אדוני, אם תרצה, תוכל לטהר אותי. ³ וישוע הושיט את ידו ונגע בו ואמר: אני רוצה. הטהר! ומיד הוא נטהר מצרעתו. ⁴ ואמר אליו ישוע: ראה, אל תגיד לאיש, אלא לך, הראה את עצמך לכוהן והקרב את הקורבן שציווה משה, לעדות להם.

⁵ כשהוא נכנס לכפר־נחום ניגש אליו שר־מאה אחד והתחנן לפניו ואמר:
⁶ אדוני, הנער שלי שוכב משותק בבית, סובל נורא. ⁷ ואמר אליו ישוע: אני
 אבוא וארפא אותו. ⁸ והשיב שר־המאה ואמר: אדוני, אינני ראוי לכך שתבוא
 תחת הגג שלי, אלא רק תגיד מילה ויירפא הנער שלי. ⁹ כי גם אני איש כפוף
 לסמכות, ויש לי חיילים כפופים לי. ואני אומר לאחד, לך, והוא הולך, ואל אחר,
 בוא, והוא בא, ואל המשרת שלי, תעשה את זה, והוא עושה את זה.

¹⁰ כאשר ישוע שמע זאת, הוא התפעל ואמר לאלה הבאים אחריו: אמן, אני
 אומר לכם, אצל שום איש בישראל לא מצאתי אמונה כזו גדולה. ¹¹ ואני אומר
 לכם, רבים יבואו ממזרח וממערב ויסבו עם אברהם ויצחק ויעקב במלכות
 השמים, ¹² ואילו בני המלכות יושלכו אל החושך החיצוני. שם יהיו בכי מר
 וחריקת שיניים. ¹³ ואל שר־המאה ישוע אמר: לך, ובהתאם לאמונה שלך, כן
 יעשה לך. ונרפא הנער באותה שעה.

¹⁴ וכאשר ישוע נכנס לביתו של כיפא, הוא ראה את חמותו שוכבת חולה
 בחום. ¹⁵ הוא נגע בידה, והחום עזב אותה, והיא קמה והחלה לשרת אותו.
¹⁶ וכשהיה ערב הביאו אליו רבים שהיו אחוזי שדים, והוא גירש את הרוחות
 בדבר פיו וריפא את כל החולים. ¹⁷ זאת לקיים את מה שנאמר בפי ישעיהו
 הנביא: חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם.

¹⁸ כשראה ישוע המון עם רב סביבו, הוא ציווה לעבור אל עבר הים. ¹⁹ וניגש
 אליו סופר אחד ואמר לו: רבי, אני אלך אחר־ך לאן שתלך. ²⁰ ואמר לו ישוע:
 לשועלים יש חורים, ולעוף השמים קנים, אך לבן־האדם אין מקום להניח את
 ראשו.

²¹ ואיש אחר מן התלמידים אמר אליו: אדוני, תן לי ללכת קודם לקבור את
 אבי. ²² ואמר אליו ישוע: לך אחרי, והשאיר את המתים לקבור את מתיהם.
²³ והוא נכנס לסירה, ותלמידיו נכנסו אחריו. ²⁴ והנה, עלתה סערה גדולה על
 הים, כך שהסירה הייתה מוצפת בגלים; אבל הוא היה ישן. ²⁵ והם ניגשו אליו
 והעירו אותו בקריאתם: אדוננו, הושיע אותנו, אנחנו טובעים. ²⁶ ואמר להם:

למה אתם פוחדים, קטני אמונה. ואז הוא קם ונזף ברוחות וביס, והייתה דממה גדולה.²⁷ והאנשים נדהמו ואמרו: איזה מין אדם זה, שגם הרוחות וגם הים מצייתים לו.

²⁸ וכאשר הוא בא אל הצד השני, אל איזור הגדריים, פגשו אותו שני אנשים אחוזי שדים, יוצאים ממערות הקברים. הם אלימים כל כך עד שאף אחד לא היה יכול לעבור בדרך ההיא.²⁹ והנה הם צעקו ואמרו: מה לנו ולך, בן האלוהים. האם באת לכאן כדי לענות אותנו לפני הזמן.³⁰ ובמרחק מה מהם רועה עדר חזירים גדול.

³¹ והשדים הפצירו בו ואמרו: אם אתה מגרש אותנו, שלח אותנו לתוך עדר החזירים.

³² ואמר להם: לכו. אז הם יצאו ונכנסו לתוך החזירים, והנה העדר כולו הסתער לאורך הגדה התלולה אל הים וטבעו במים.³³ אך הרועים ברחו והלכו לעיר. שם סיפרו את הכול, כולל מה שקרה לאחוזי השדים.³⁴ והנה, כל העיר יצאה לקראת ישוע, וכשראו אותו התחננו שילך מאיזורם.

פרק ט

¹ והוא נכנס לסירה ועבר לצד השני והגיע לעיר שלו.² והנה, כמה אנשים הביאו אליו איש משותק שוכב על אלונקה. וכאשר ישוע ראה את אמונתם, הוא אמר למשותק: התחזק בני, נסלחו לך חטאיך.³ והנה, כמה מן הסופרים אמרו לעצמם: האיש הזה מגדף הוא.⁴ וישוע ידע את מחשבותיהם ואמר: למה אתם חושבים רעה בלבבכם?⁵ כי מה קל יותר לומר, נסלחו לך חטאיך, או לומר, קום והתהלך.⁶ אך למען תדעו כי לבן-האדם יש סמכות עלי אדמות כדי לסלוח על חטאים – ואז הוא אמר למשותק – קום, קח את האלונקה שלך ולך הביתה.⁷ והוא קם והלך לביתו.⁸ כשראה ההמון, הם פחדו ושיבחו את האלוהים אשר נתן סמכות כזאת לבני אדם.

⁹ ובעבור ישוע משם, הוא ראה איש יושב בבית המכס, מתתיהו שמו, והוא אמר אליו: לך אחרי. והוא קם והלך אחריו.¹⁰ וכשהוא הסב בבית, הנה,

מוכסים רבים וחוטאים באו והסבו עם ישוע ותלמידיו.¹¹ וראו הפרושים ואמרו לתלמידיו: למה הרבי שלכם אוכל עם מוכסים וחוטאים.

¹² ובשומעו הוא אמר: לא הבריאים צריכים לרופא, אלא החולים.¹³ אך לכו ולמדו מה זה אומר, חסד חפצתי ולא זבח. כי לא באתי לקרוא לצדיקים, אלא לחוטאים.

¹⁴ אז ניגשו אליו תלמידי יוחנן ואמרו: למה אנחנו והפרושים צמים הרבה, אך התלמידים שלך אינם צמים.¹⁵ ואמר להם ישוע: בני החופה אינם יכולים להתאבל כל עוד שהחתן איתם. אבל יגיעו ימים כאשר יילקח מהם את החתן, ואז הם יצומו.¹⁶ אף אחד לא שם פיסת בד חדש על בגד ישן, כי הטלאי יתכווץ וייתלש מן הבגד, והקרע יהיה גרוע יותר.¹⁷ אין שמים יין חדש לתוך נאדות ישנים. אם ייעשה כן, הנאדות מתבקעים, היין נשפך, והנאדות נחרבים. אבל שמים יין חדש לתוך נאדות חדשים, וכך שניהם נשמרים.

¹⁸ בעוד הוא מדבר את הדברים האלה אליהם, הנה, אחד מן שרי העם נכנס וקרע לפניו ואמר: זה עתה מתה הבת שלי, אבל בוא והניח ידך עליה, והיא תחיה.¹⁹ וקם ישוע והלך אחריו, הוא ותלמידיו.²⁰ והנה אישה שסובלת זבת דם במשך שתיים-עשרה שנה התקרבה מאחור ונגעה בכנף בגדו,²¹ כי היא אמרה בלבה: אם אני רק אגע בבגדו, אתרפא.

²² ופנה ישוע וראה אותה ואמר: חזקי בתי, האמונה שלך הושיעה אותך. ומאותה שעה נרפאה האישה.²³ ובא ישוע אל בית השר וראה את המחללים בחלילים ואת המון המתאבלים,²⁴ הוא אמר: צאו מכאן, כי הילדה לא מתה, היא רק ישנה. והם צחקו עליו.²⁵ אבל כאשר הוצאו האנשים, הוא נכנס ואחז בידה, והילדה קמה.²⁶ ותצא השמועה הזאת בכל האיזור ההוא.

²⁷ וכשעבר ישוע משם הלכו אחריו שני אנשים עיוורים, צועקים בקול רם: רחם עלינו, בן דוד.²⁸ כשנכנס לבית, ניגשו אליו העיוורים, וישוע אמר להם: האם אתם מאמינים שאני מסוגל לעשות זאת. אמרו לו: כן אדונינו.²⁹ אז הוא נגע בעיניהם ואמר: בהתאם לאמונה שלכם, כן ייעשה לכם.³⁰ ונפקחו עיניהם

וישוע הזהיר אותם בחומרה באומרו: ראו שאף אחד לא ייודע על זה.³¹ אבל הם הלכו והפיצו את תהילתו בכל המחוז.

³² כשהם יצאו, הנה, הביאו אליו איש אילם אחוז שד.³³ וכשגורש השד, דיבר האילם. ונדהמו ההמונים, ואמרו: מעולם לא נראה דבר כזה בישראל.³⁴ אבל הפרושים אמרו: בעזרת שר השדים הוא מגרש את השדים.

³⁵ ובסובבו בכל הערים והכפרים, ישוע לימד בבתי הכנסת שלהם, מבשר בשורת המלכות, ומרפא כל מחלה וכל מדווה בעם.³⁶ כאשר ראה את ההמונים הוא נתמלא חמלה עבורם, כי הם היו מוטרדים ונטושים, כמו כבשים ללא רועה.³⁷ אז הוא אמר לתלמידיו: הקציר רב, אבל הפועלים מעטים,³⁸ לכן התחננו ברצינות אל אדון הקציר כדי שהוא ישלח פועלים אל הקציר שלו.

פרק י

¹ והוא קרא אליו את שנים-עשר תלמידיו ונתן להם סמכות על רוחות טמאות כדי לגרש אותן, ולרפא כל מחלה וכל מדווה.² ואלה שמות שנים-עשר השליחים: הראשון, שמעון (הנקרא פטרוס וגם כיפא), ואנדרי אחיו, יעקב בן זבדי ויוחנן אחיו,³ פיליפוס ובר-תלמי, תומא ומתתיהו המוכס, יעקב בן חלפי ותדי,⁴ שמעון הקנאי, ויהודה איש קריות, שגם הסגיר אותו.

⁵ ישוע שלח את שנים-עשר האלה בהנחייתם לאמור: אל תלכו לדרך הגויים ואל תיכנסו לעיר השומרונים,⁶ אלא לכו אל הכבשים האובדים של בית ישראל.⁷ והכריזו בלכתכם לאמור: קרבה מלכות השמים.⁸ רפאו חולים, הקימו מתים, טהרו מצורעים, גרשו שדים. קיבלתם בחינם, תתנו בחינם.⁹ אל תיקחו זהב או כסף או נחושת בכיסי החגורות שלכם,¹⁰ לא תרמיל למסע, לא שתי כותונות, לא נעליים ולא מקל, כי לעובד מגיע את אוכלו.¹¹ ובכל עיר או כפר שתיכנסו אליהם, בררו מי ראוי בו, והישארו שם עד צאתכם.¹² וכשאתם נכנסים לבית, תנו ברכה לשלום.¹³ ואם כן הבית ראוי, תנו לשלומכם לבוא עליו, אבל אם אינו ראוי, שישוב שלומכם אליכם.¹⁴ וכל מי שלא יקבל אתכם ולא ישמע לדבריכם, צאו מחוץ לבית ההוא או מחוץ לעיר ההיא, ונערו את

האבק מרגליכם.¹⁵ אמן, אני אומר לכם, ביום הדין יהיה נסבל יותר לארץ סדום ועמורה מאשר לעיר ההיא.

¹⁶ הנה, אני שולח אתכם כמו כבשים בקרב זאבים. היו אפוא ערומים כנחשים ותמימים כיונים.¹⁷ אבל היזהרו מפני בני אדם, כי מהם יסגירו אתכם לסנהדריות וילקו אתכם בבתי הכנסת שלהם,¹⁸ ולפני מושלים ומלכים תיגררו למעני, להיות לעדות להם וגם לגויים.¹⁹ אבל כאשר יסגירו אתכם, אל תדאגו איך או מה תדברו, כי באותה שעה יינתן לכם מה לומר.²⁰ כי לא אתם המדברים, אלא רוח אביכם המדבר דרככם.²¹ אבל יסגיר אח את אחיו למוות, ואב את הילד שלו, וילדים יתקוממו על הורים וימיתו אותם,²² ותהיו שנואים על כולם בגלל השם שלי. אבל המחזיק מעמד עד קץ הוא ייושע.²³ וכאשר הם רודפים אתכם בעיר אחת, ברחו לאחרת. אמן, אני אומר לכם, לא תגמרו לעבור ערי ישראל עד שיבוא בן האדם.²⁴ תלמיד אינו גדול מן המורה, ועבד אינו גדול מאדוניו.²⁵ די לו לתלמיד להיות כמו המורה שלו, והעבד כמו האדון שלו. אם לבעל הבית קראו בעל־זבול (אדון השדים), על אחת כמה וכמה לבני ביתו.

²⁶ לכן אל תפחדו מהם, כי אין דבר מכוסה שלא ייגלה, ומוסתר שלא יוודע.
²⁷ את מה שאני אומר לכם בחושך, אמרו באור, והנלחש באוזן שאתם שומעים, הכריזו מעל הגגות.²⁸ ואל תפחדו מן ההורגים את הגוף, ואת הנפש לא יכולים להרוג. אך תיראו דווקא את מי שיכול להחריב גם את הנפש וגם את הגוף בגיהנום.²⁹ האם לא נמכרים שני דרורים במטבע קטן? ואף אחד מהם לא ייפול ארצה זולתי אביכם.³⁰ אך אתם, אפילו שערות הראש נמנות כולן.
³¹ לכן אל תפחדו. יקרים אתם מציפורי דרור רבות.

³² לפיכך כל מי שמכיר בי לפני בני אדם, גם אני אכיר בו לפני אבי שבשמים,
³³ אבל מי שמתכחש לי לפני בני אדם, גם אני אתכחש לו לפני אבי שבשמים.
³⁴ אל תחשבו שבאתי להשכין שלום בארץ. לא באתי להשכין שלום, אלא להטיל חרב.³⁵ כי באתי לגרום פילוג: איש נגד אביו, ובת נגד אמה, וכלה נגד חמותה.³⁶ ואויבי האיש יהיו בני ביתו שלו.³⁷ האוהב אב או אם יותר ממני לא

ראוי לי, והאזהב בן או בת יותר ממני לא ראוי לי.³⁸ ומי שאינו לוקח את הצלב שלו והולך אחרי אינו ראוי לי.³⁹ המוצא את נפשו יאבד אותה, והמאבד את נפשו למעני ימצא אותה.

⁴⁰ המקבל אתכם מקבל אותי, והמקבל אותי מקבל אותו ששלח אותי.
⁴¹ המקבל נביא על שום שהוא נביא, שכר נביא יקבל, והמקבל צדיק על שום שהוא צדיק, שכר של צדיק יקבל.⁴² וכל הנותן לאחד הקטנים האלה רק לשתות כוס מים קרים על שום שהוא תלמיד, אמן, אני אומר לכם, בשום אופן לא יאבד לו שכרו.

פרק יא

¹ והיה כאשר ישוע סיים להנחות את שנים-עשר תלמידיו, הוא הלך משם כדי ללמד ולהטיף בעריהם.

² כאשר יוחנן שמע בכלא על מעשי המשיח, הוא שלח ביד תלמידיו,³ ואמר אליו: האם אתה זה שנועד לבוא, או שנצפה לאחר ?

⁴ והשיב ישוע ואמר להם: לכו וסיפרו ליוחנן את מה שאתם שומעים ורואים:
⁵ עיוורים רואים, פיסחים מתהלכים, מצורעים נטהרים, חירשים שומעים, מתים קמים, ועניים מתבשרים חדשות טובות.⁶ ואשרי האיש שלא אהיה לו למכשול.
⁷ וכשהם הלכו ישוע החל לדבר אל המון העם על יוחנן: מה יצאתם אל המדבר לראות ? קנה מתנועע ברוח ?⁸ ובכן מה יצאתם לראות ? איש לבוש בגדי פאר ? הרי, אלה הלובשים בגדי פאר נמצאים בבתי מלכים.⁹ אז למה יצאתם לראות נביא ? כן, אני אומר לכם, אף יותר מנביא.¹⁰ זה הוא אשר כתוב עליו: הנני, שולח מלאכי לפניך ופינה דרכך לפניך.¹¹ אמן, אני אומר לכם, לא קם באלה שנולדו לנשים גדול מיוחנן הזורק מים טהורים. אבל הקטון במלכות השמים גדול ממנו.¹² ומימי יוחנן הזורק מים טהורים עד עכשיו מלכות השמים מתפשטת בחוזקה, ואנשים אלימים מנסים בכוח לעצור אותה.¹³ כי כל הנביאים והתורה ניבאו על העתיד, עד יוחנן,¹⁴ ואם אתם תרצו לקבל את זה, הוא אליהו העומד לבוא.¹⁵ מי שיש לו אוזניים, שיקשיב.

¹⁶ אבל למי אני אשווה את הדור הזה? דומה הוא לילדים היושבים בשווקים וקוראים בקול לחבריהם, ¹⁷ חיללנו לכם בחליל ולא רקדתם, שרנו קינה ולא התאבלתם. ¹⁸ כי יוחנן בא, לא אוכל ולא שותה, ואומרים: יש בו שד. ¹⁹ בן האדם בא אוכל ושותה, ואומרים: הנה זללן ושתיין, ידיד מוכסים וחוטאים. אך מוצדקת החוכמה על ידי מעשיה.

²⁰ אז הוא החל להוכיח את הערים שבהן נעשו רוב מעשי הגבורה שלו, כי הם לא שבו בתשובה: ²¹ אוי לך כורזין, אוי לך בית־צידה, כי אילו נעשו בצור ובצידון מעשי הגבורה שנעשו בתוככן, הם מזמן היו חוזרים בתשובה בשק ואפר. ²² ברם אני אומר לכן, יהיה נסבל יותר לצור ולצידון ביום הדין מאשר לכן. ²³ ואת כפר־נחום, האם לשמים תעלי? אַל שאול תרדי. כי אילו נעשו בסדום מעשי הגבורה שנעשו בתוכך, היא הייתה קיימת עד היום הזה. ²⁴ ואולם אני אומר לכם, כי יהיה נסבל יותר לארץ סדום ביום הדין מאשר לך.

²⁵ בעת ההיא ענה ישוע ואמר: אני מודה לך, אבי, אדון השמים והארץ, כי הסתרת את הדברים אלה מן החכמים והנבונים וגילית אותם לעוללים. ²⁶ כן, אבי, כי כך היה רצוי מלפניך. ²⁷ הכול נמסר לי מאת אבי, ואף אחד לא מכיר את הבן מלבד האב, ואף אחד לא מכיר את האב מלבד הבן, וכל מי שהבן רוצה לגלות לו. ²⁸ בואו אלי, כל העמלים והעמוסים, ואני ארענן את נפשותיכם. ²⁹ קחו עליכם את העול שלי וללמוד ממני, כי עניו אנוכי ונמוך בלב, ואתם תמצאו מרגוע לנפשותיכם. ³⁰ כי עולי נעים, ומשאי הוא קל.

פרק יב

¹ באותה העת, עבר ישוע בשבת דרך שדה דגן. ותלמידיו היו רעבים, והחלו לקטוף שיבולים ולאכול. ² אבל כאשר הפרושים ראו הם אמרו לו: הנה, התלמידים שלך עושים מה שלא מותר לעשות בשבת. ³ אבל הוא השיב להם: האם לא קראתם מה עשה דוד כשהוא רעב, ואלה שהיו איתו. ⁴ איך הוא נכנס לבית האלוהים ואכל את לחם הפנים, שלא היה מותר לו לאכול, ולא לאלה שהיו איתו, כי אם לכוהנים בלבד? ⁵ או האם לא קראתם בתורה כי בשבתות

הכוהנים בבית המקדש מחללים את השבת וחפים המה? ⁶ אך אני אומר לכם, כי גדול מן המקדש נמצא כאן. ⁷ אבל אילו ידעתם מה משמע, חסד חפצתי ולא זבח, לא הייתם מרשיעים את הנקיים. ⁸ כי בן האדם הוא אדון השבת.

⁹ הוא הלך משם ונכנס אל בית הכנסת שלהם. ¹⁰ והנה, שם איש שידו מנוונת. והם שאלו אותו לאמור: האם מותר לרפא בשבת? כדי שיוכלו להאשים אותו.

¹¹ והוא אמר להם: מי מכם שהיה לו כבש אחד ואם ייפול בשבת לתוך בור, הלא יחזיק בו ויעלה אותו? ¹² וכמה יקר אפוא אדם מן הכבש! לכן מותר בשבת לעשות טוב.

¹³ ואז הוא אמר לאיש: הושט את ידך. והוא הושיט והיא שבה לאיתנה, בריאה כמו ידו השנייה. ¹⁴ אבל יצאו הפרושים והתייעצו נגדו כדי להכחיד אותו.

¹⁵ ישוע ידע לכך והתרחק משם. ורבים הלכו אחריו, והוא ריפא את כולם. ¹⁶ והזהיר אותם בתוקף שלא יעשו דבר שייגלה אותו ברבים. ¹⁷ למען יתקיים מה שנאמר בפי ישעיהו הנביא לאמור: ¹⁸ הן עבדי בחרתי בו, ידידי רצתה נפשי, נתתי רוחי עליו ומשפט לגויים יוציא, ¹⁹ לא יצעק ולא יישא ולא ישמיע בחוץ קולו. ²⁰ קנה רצון לא ישבור, ופשתה כהה לא יכבנה, ²¹ עד יוציא לניצחון משפט, ולשמו גויים ייחלו.

²² ואז הובא אליו איש אחוז שד שהיה עיוור ואילם. והוא ריפא אותו, כך שהאילם דיבר וראה. ²³ והשתוממו כל המוני העם, ואמרו: האם לא זה בן דוד?

²⁴ אבל כששמעו זאת הפרושים אמרו: זה אינו מגרש את השדים אלא על ידי בעל-זבול, שר השדים.

²⁵ וביודע את מחשבותיהם הוא אמר להם: כל ממלכה מפולגת כנגד עצמה תיחרב. וכל עיר או בית המפוגלים כנגד עצמם לא יִעֲמְדוּ. ²⁶ ואם השטן מגרש את השטן, הוא התפלג כנגד עצמו. כיצד אפוא תעמוד ממלכתו? ²⁷ ואם אני מגרש את השדים בעזרת בעל-זבול, בעזרת מי הבנים שלכם מגרשים אותם? לכן הם יהיו השופטים שלכם. ²⁸ אבל אם עלידי רוח אלוהים אני מגרש את

השדים, אזי מלכות האלוהים כבר הגיעה אליכם.²⁹ או איך יכול מישהו להיכנס לביתו של גיבור חזק ולשדוד את הרכוש שלו, אלא אם כן הוא יכבול תחילה את הגיבור? ואז הוא יבזוז את ביתו.³⁰ מי שאינו איתי, נגדי הוא, ומי שאינו מקבץ איתי מפזר.³¹ על כן אני אומר לכם, כל חטא וגידוף ייסלח לאנשים, אך גידוף נגד הרוח לא ייסלח.³² וכל שמדבר דבר נגד בן־האדם ייסלח, אבל מי שמדבר נגד רוח הקודש לא ייסלח לו, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

³³ או תעשו את העץ טוב ופריו טוב, או תעשו את העץ רע ופריו רע, כי בפריו ניכר העץ.³⁴ ילדי צפעונים! איך תוכלו לדבר טוב ואתם רעים? הן מתוך השופע בלב מדבר הפה.³⁵ האיש הטוב מוציא דברים טובים מאוצר הטוב שלו, והאיש הרע מוציא דברים רעים מאוצר הרע שלו.³⁶ אני אומר לכם, שעל כל מילה בטלה שאנשים מדברים, ייתנו עליה דין וחשבון ביום הדין.³⁷ כי על פי דבריך תזוכה, ועל פי דבריך תורשע.

³⁸ ואז ענו לו כמה מן הסופרים והפרושים ואמרו: רבי, רוצים אנו לראות ממך אות.

³⁹ אבל הוא השיב ואמר אליהם: דור רע ונואף מבקש אות, ואות לא יינתן לו למעט אות יונה הנביא.⁴⁰ כי כמו שהיה יונה בבטן הדג הענק שלושה ימים ושלושה לילות, כך יהיה בן האדם בבטן האדמה שלושה ימים ושלושה לילות.⁴¹ אנשי נינווה יקומו ביום הדין עם הדור הזה וירשיעו אותו, כי הם חזרו בתשובה בהכרזת יונה, והנה, גדול מיונה נמצא כאן.⁴² מלכת הדרום תוקם לתחייה ביום הדין עם הדור הזה ותרשיע אותו, כי היא באה מקצות הארץ לשמוע את חוכמת שלמה, והנה, גדול משלמה נמצא כאן.

⁴³ כאשר הרוח הטמאה יוצאת מן האדם, היא משוטטת לה במקומות צְחִיחִים ומחפשת מקום מנוחה, אך אינה מוצאת.⁴⁴ אזי היא אומרת: אני אשוב אל ביתי שממנו יצאתי. וכאשר היא מגיעה, היא מוצאת את הבית פנוי, מטואטא, ומקושט.⁴⁵ ובכן היא הולכת ולוקחת איתה שבע רוחות אחרות רעות ממנה,

והן נכנסות לשכון שם. והיה אחריתו של אותו אדם גרועה מראשיתו. כך גם יהיה לדור הרע הזה.

⁴⁶ בעוד שהוא מדבר אל המון העם, הנה, אימו ואחיו עמדו בחוץ, מבקשים לדבר איתו. ⁴⁷ אמר לו משהו: הנה אימך ואחיך עומדים בחוץ ומבקשים לדבר איתך. ⁴⁸ אבל הוא השיב ואמר לאיש שהודיע לו: מי היא אימי ומי הם האחים שלי? ⁴⁹ ובהושיטו את ידו אל תלמידיו הוא אמר: הנה אימי ואחיי! ⁵⁰ כי כל מי שעושה את רצון אבי שבשמים הוא אחי, ואחותי ואימי.

פרק יג

¹ באותו יום יצא ישוע מהבית וישב על יד הים. ² וכיוון שנקהלו אליו המון עם רב, הוא נכנס לסירה לשבת. וכל ההמונים עמדו על החוף. ³ והוא דיבר אליהם דברים רבים במשלים, לאמור: הנה, יצא הזורע לזרוע. ⁴ ובזרעו, כמה מן הזרעים נפלו בשולי הדרך, ובאו הציפורים ואכלו אותם. ⁵ אחרים נפלו על קרקע סלעית, שם לא הייתה להם הרבה אדמה, ומיד צמחו, שכן לא היה להם עומק אדמה, ⁶ אבל כשזרחה השמש נצרבו, ומכיוון שלא היה שורש, התייבשו. ⁷ ואחרים נפלו בין הקוצים, והקוצים עלו וחנוקו אותם. ⁸ אחרים נפלו על אדמה טובה והניבו פרי, זה פי מאה, זה פי שישים, וזה פי שלושים. ⁹ מי שאוזניים לו, שישמע.

¹⁰ וניגשו התלמידים ואמרו אליו: מדוע אתה מדבר אליהם במשלים? ¹¹ והוא השיב ואמר להם: כי לכם ניתן לדעת את סודות מלכות השמים, אך להם לא ניתן. ¹² כי מי שיש לו, אף יותר יינתן ושפע רב יהיה לו. אבל מי שאין לא, אף מה שיש לו יילקח ממנו. ¹³ על כן במשלים אני מדבר אליהם, כי בראותם אינם רואים, ובשמעם אינם שומעים, וגם אינם מבינים. ¹⁴ ומתקיימת בהם נבואת ישעיהו האומרת: שמעו שמעו ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו. ¹⁵ השמן לב-העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע, פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין, ושב ורפא לו.

¹⁶ אבל אשרי עיניכם כי רואות הן, ואת אוזניכם כי שומעות הן. ¹⁷ אמן, אני אומר לכם, כי נביאים רבים וצדיקים השתוקקו לראות את מה שאתם רואים ולא ראו, ולשמע את מה שאתם שומעים ולא שמעו.

¹⁸ אתם אפוא, שמעו למשל הזורע: ¹⁹ כל השומע את דבר המלכות ולא מבין אותו, מגיע הרע וחוטף את מה שנזרע בלב שלו. זהו הנזרע בשולי הדרך. ²⁰ והנזרע על קרקע סלעית, הוא השומע את הדבר ומיד מקבל אותו בשמחה, ²¹ אך אין לו שורש בתוכו ואמונתו קיקיונית, ובהיות צרה או רדיפה בגלל הדבר, מיד הוא נכשל. ²² הנזרע בין קוצים, הוא השומע את הדבר, אבל דאגות העולם הזה ותעתועי העושר חונקים את הדבר, והוא חסר פרי. ²³ הנזרע על האדמה הטובה, הוא השומע את הדבר ומבין. אכן הוא פורה ועושה הן פי מאה, הן פי שישים, הן פי שלושים.

²⁴ הוא שם משל נוסף לפניהם ואמר: מלכות השמים דומה לאיש הזורע זרע טוב בשדה שלו. ²⁵ אבל כשישנו האנשים, בא אויבו זרע עשבים רעים בין החיטה והלך לו. ²⁶ וכאשר צמחו גבעולים ועשו תבואה, נראו גם העשבים הרעים. ²⁷ וניגשו עבדי בעל-הבית ואמרו אליו: אדוננו, הלא זרעת זרע טוב בשדך. אז מניין ישנם עשבים רעים? ²⁸ הוא אמר להם: איש אויב עשה זאת. העבדים אמרו אליו: האם אתה רוצה שנלך ונלקט אותם? ²⁹ אבל הוא אמר: לא, פן בלקטכם את העשבים הרעים תעקרו את החיטה יחד איתם. ³⁰ הניחו לשניהם לגדול יחד עד הקציר ובעת הקציר אומר לקוצרים, לקטו קודם כל את העשבים הרעים ואגדו אותם לאלומות כדי לשרף אותם, ואספו את החיטה לתוך האסם שלי.

³¹ הוא שם משל אחר לפניהם ואמר: מלכות השמים דומה היא לגרגיר חרדל אשר לקח איש זרע בשדה שלו. ³² אכן הוא קטן מכל הזרעים, אבל לאחר צמיחתו גדול הוא מכל הירקות והופך לעץ, כך שציפורי השמים באות ועושות קנים בין ענפיו.

³³ הוא סיפר משל נוסף להם. מלכות השמים דומה היא לשאור שאישה לקחה וטמנה בשלוש סאים קמח, עד שהחמיץ הכול.

³⁴ את כל הדברים האלה אמר ישוע להמונים במשלים, ובלי משל הוא לא דיבר אליהם. ³⁵ זאת כדי למלא את מה שנאמר בפי הנביא לאמור: אפתחה במשל פי, אביעה חידות מני־קדם.

³⁶ אז שילח את המון העם ונכנס הביתה. וניגשו אליו תלמידיו ואמרו: הסבר לנו את המשל של העשבים הרעים בשדה. ³⁷ הוא השיב ואמר: הזורע את הזרע הטוב הוא בן־האדם. ³⁸ השדה הוא העולם. הזרע הטוב הוא בני המלכות. העשבים הרעים הם בני הרע. ³⁹ והאויב הזורע אותם הוא השטן. הקציר הוא קץ העולם, והקוצרים הם המלאכים. ⁴⁰ כמו אפוא שנאספו העשבים הרעים ונשרפים באש, כך יהיה בסוף העולם. ⁴¹ בן־האדם ישלח את מלאכיו, והם ילקטו מתוך מלכותו את כל המכשלות ואת כל עושי הפקרות. ⁴² וישליכו אותם לתוך כבשן האש. שם יהיו בכי מר וחריקת שיניים. ⁴³ אז יזהרו הצדיקים כמו השמש במלכות אביהם. מי שאוזניים לו, שישמע.

⁴⁴ דומה מלכות השמים לאוצר טמון בשדה, אשר איש מצא ושוב טמן. ואז מרוב שמחתו הוא הולך ומוכר את כל מה שיש לו וקונה את השדה ההוא. ⁴⁵ שוב דומה מלכות השמים לסוחר בחיפושו לפנינים משובחות. ⁴⁶ כאשר מצא פנינה אחת יקרה מאד, הלך ומכר את כל מה שהיה לו וקנה אותה. ⁴⁷ שוב דומה מלכות השמים לרשת שהושלכה אל תוך הים ואספה דגים מכל סוג. ⁴⁸ כשהייתה נמלאה, משכו אותה לחוף וישבו ולקטו את הטובים לתוך כלים, ואת הרעים השליכו. ⁴⁹ כך יהיה בקץ העולם. המלאכים ייצאו ויפרידו את הרשעים מבין הצדיקים. ⁵⁰ וישליכו אותם לתוך כבשן האש. שם יהיו בכי מר וחריקת שיניים. ⁵¹ האם הבנתם את כל הדברים האלה? אמרו לו: כן. ⁵² ואמר אליהם: על כן כל סופר מלומד למלכות השמים דומה הוא לבעל־בית, המוציא מאוצרו חדשות וישנות.

⁵³ וכאשר סיים ישוע את המשלים האלה, הוא הלך משם, ⁵⁴ והוא בא אל עירו ולימד אותם בבית הכנסת שלהם, כך שהם נדהמו ואמרו: מניין לו החוכמה הזאת ואת מעשי הגבורה? ⁵⁵ הלא זה הוא בן הנגר? הלא שם אימו מרים ואחיו יעקב ויוסף ושמעון ויהודה? ⁵⁶ ואחיות שלו, הלא כולן איתנו כאן? אם כן, מניין לו כל הדברים האלה? ⁵⁷ והוא היה להם למכשול. אבל ישוע אמר להם: אין נביא נקלה אלא בעירו ובביתו. ⁵⁸ והוא לא עשה שם נסים רבים, בגלל חוסר האמונה שלהם.

פרק יד

¹ באותו זמן שמע הורדוס שררובע המדינה את שמעו של ישוע, ² ואמר למשרתיו: זהו יוחנן הזורק מים טהורים. הוא קם מן המתים, ולכן כוחות הפלאים האלה פועלים בו. ³ כי הורדוס עצר את יוחנן, כבל אותו ושם אותו בכלא בגלל הורודיה, אשת פיליפוס אחיו. ⁴ כי יוחנן אמר לו: לא מותר לך לקחת אותה לאישה. ⁵ והוא רצה להמית אותו, אך חשש מן ההמון, כי חשבו אותו לנביא. ⁶ אולם במסיבת יום הולדתו של הורדוס רקדה בתה של הורודיה בין הנוכחים ומצאה חן בעיני הורדוס. ⁷ לפיכך הוא הבטיח בשבועה לתת לה כל מה שתבקש. ⁸ ובהנחיית אמה אמרה: תן לי כאן על מגש את ראשו של יוחנן הזורק מים טהורים. ⁹ והתעצב המלך, אבל בגלל השבועה והמסובים איתו ציווה לתת לה. ¹⁰ והוא שלח לערוף את יוחנן בכלא. ¹¹ וראשו הובא על מגש ונתן לנערה, והיא הביאה אותו לאמה. ¹² ובאו תלמידיו ולקחו את גופתו וקברו אותה, והלכו וסיפרו לישוע.

¹³ וכאשר שמע ישוע, פרש משם בסירה אל מקום שומם, הוא לבדו. כאשר שמעו ההמונים, הם הלכו אחריו ברגל מן הערים. ¹⁴ כאשר עלה לחוף הוא ראה המון עם רב ונתמלא רחמים עליהם, וריפא את החולים שביניהם. ¹⁵ כשהיה ערב, ניגשו אליו תלמידיו ואמרו: המקום הזה שומם, והשעה כבר מאוחרת. שלח את המון העם, כדי שילכו אל הכפרים לקנות לעצמם אוכל. ¹⁶ אבל ישוע אמר להם: אין להם צורך ללכת. תנו להם אתם לאכול.

¹⁷ והם אמרו לו: אין לנו כאן אלא חמש כיכרות לחם ושני דגים. ¹⁸ והוא אמר: הביאו אותם אלי לכאן. ¹⁹ הוא ציווה על ההמונים לשבת על הדשא. הוא לקח את חמש כיכרות הלחם ואת שני הדגים, נשא עיניו השמימה וברך. הוא בצע את הלחם ונתן לתלמידים, והתלמידים נתנו להמונים. ²⁰ ואכלו כולם ושבעו. ומן הפירורים שנשארו אספו שנים-עשר סלים מלאים. ²¹ ואלו האוכלים היו כחמשת אלפים איש, מלבד נשים וטף.

²² ומיד הוא האיץ בתלמידיו להיכנס לסירה ולהגיע לפניו לצד השני, עד שהוא ישלח את ההמון. ²³ ואחרי ששלח את ההמונים, הוא עלה על ההר לבדו להתפלל. היה ערב והוא היה שם לבדו. ²⁴ אבל הסירה היתה כבר כמה מילין רחוקה מן החוף, במצוקה רבה בגלל הגלים, כי הרוח הייתה נגדה. ²⁵ ובאשמורת הלילה הרביעית בא אליהם ישוע כשהוא הולך על פני הים. ²⁶ אבל התלמידים נבהלו כשראו אותו הולך על הים ואמרו כי רוח רפאים היא וצעקו בפחד.

²⁷ ומיד ישוע דיבר אליהם ואמר: חזק והתחזקו, אני הוא. אל תפחדו.

²⁸ ואמר לו כיפא: אדוני, אם זה אתה, ציווה עלי לבוא אליך על פני המים.

²⁹ והוא אמר: בוא. וירד כיפה מן הסירה והלך על פני המים לקראת ישוע.

³⁰ אך כשראה את סערת הרוח הוא פחד והחל לשקוע. הוא צעק: אדוני, הצל

אותי. ³¹ מיד הושיט ישוע את ידו ואחז בו ואמר לו: הו קטן אמונה, למה

פקפקת ?

³² וכשהם עלו לסירה השתתקה הרוח. ³³ והאנשים בסירה השתחוו לו ואמרו:

באמת בן-האלוהים אתה.

³⁴ וכשהם עברו את הים הגיעו אל החוף בגינוסר. ³⁵ וכאשר אנשי המקום ההוא

זיהו אותו, הם שלחו לכל האיזור ההוא. והביאו אליו את כל החולים.

³⁶ והפצירו בו רק לנגוע בכנף בגדו. וכל הנוגעים נרפאו לגמרי.

פרק טו

¹ ואז באו אל ישוע פרושים וסופרים מירושלים ואמרו: ² מדוע תלמידך עוברים על מסורת הזקנים, כי אינם נוטלים ידיים כשהם אוכלים לחם.

³ הוא ענה ואמר להם: מדוע גם אתם עוברים על מצוות אלוהים למען המסורת שלכם? ⁴ כי אלוהים אמר, כבד את אביך ואת אמך, וגם, מקלל אביו ואמו מות יומת. ⁵ אבל אתם אומרים, האומר לאביו או לאמו, כל דבר משלי שהיה לרווח, הקדש הוא, ⁶ ואינו חייב לכבד את אביו. כך ביטלתם את דבר האלוהים דרך המסורת שלכם. ⁷ צבועים! היטב ניבא עליכם ישעיהו באמרו: ⁸ העם הזה בשפתיו כבדוני, ולבו רחק ממני. ⁹ ותהי יראתם אותי מצוות אנשים מלומדה. ¹⁰ וקרא אליו העם ואמר אליהם: הקשיבו והבינו. ¹¹ לא מה שנכנס אל הפה מטמא את האדם, אלא מה שיוצא מן הפה, זה מטמא את האדם.

¹² אז נגשו תלמידיו ואמרו אליו: האם ידעת כי הפרושים בשמעם את הדבר הזה נכשלו בו.

¹³ הוא השיב ואמר: כל צמח שלא נשתל על-ידי אבי שבשמים ייעקר. ¹⁴ הניחו להם. מורי-דרך עיוורים הם לעיוורים. ואם עיוור מוביל עיוור, שניהם ייפלו לתוך בור.

¹⁵ אבל הגיב כיפא ואמר לו: הסבר לנו את המשל הזה.

¹⁶ והוא אמר: האם גם אתם עדיין חסרי הבנה? ¹⁷ האם אינכם מבינים שכל מה שנכנס לתוך הפה עובר אל המעינים ומוטל אל הביוב? ¹⁸ אך הדברים היוצאים מן הפה נובעים מן הלב, ואלה מטמאים את האדם. ¹⁹ כי מן הלב נובעות מחשבות רעות, רציחות, ניאופים, מעשי זנות, גניבות, עדויות שקר, גידופים. ²⁰ אלה הם המטמאים את האדם. אבל אכילה ללא נטילת ידיים אינה מטמאת את האדם.

²¹ וישוע הלך משם ופרש אל מחוז צור וצידון. ²² והנה אישה כנענית מאותו האיזור יצאה וצעקה באומרה: רחם עלי, אדוני, בן דוד. בתי מעונה קשות על-

ידי שד. ²³ אבל הוא לא ענה לה דבר. ונגשו תלמידיו אליו וביקשו ממנו, לאמור: שלח אותה, כי היא זועקת אחרינו.

²⁴ הוא השיב ואמר: לא נשלחתי אלא אל הכבשים האובדים של בית ישראל.

²⁵ אבל היא באה וכרעה לפניו ואמרה: אדוני, עזור לי.

²⁶ הוא השיב לה באומרו: לא טוב לקחת את לחם הילדים ולהשליך אותו אל הַכְּלָבִיּוֹת.

²⁷ אך היא אמרה: כן, אדוני, אבל אפילו הַכְּלָבִיּוֹת אוכלים מן הפירורים הנופלים משולחן אדוניהם.

²⁸ אז השיב ישוע ואמר אליה: הו אישה, גדולה האמונה שלך. יהי לך כמו שרצית. ונרפאה בתה באותה שעה.

²⁹ ישוע עזב משם ובא ליד הכנרת. והוא עלה על ההר וישב שם. ³⁰ ובאו אליו המון עם רב והביאו איתם פסחים, עיוורים, נכים, אילמים, וחולים רבים אחרים. והניחו אותם לרגליו, והוא ריפא אותם, ³¹ כך שההמונים נדהמו בראותם אילמים מדברים, נכים בריאים, פיסחים הולכים, ועיוורים רואים. והם שיבחו את אלוהי ישראל.

³² וישוע קרא אליו את תלמידיו ואמר: אני מרחם על ההמונים, כי הם נשארים איתי כבר שלושה ימים ואין להם מה לאכול. ואינני מוכן לשלוח אותם רעבים, שמא הם יתמוטטו בדרך.

³³ ואמרו לו התלמידים: מניין נשיג במקום השומם הזה מספיק לחם להשביע המון כה גדול?

³⁴ ואמר להם ישוע: כמה כיכרות לחם יש לכם? הם אמרו: שבע, ומעט דגים קטנים.

³⁵ וציווה את ההמון לשבת על הארץ, ³⁶ הוא לקח את שבע כיכרות הלחם ואת הדגים, ולאחר שהודה לאלוהים עליהם בצע את הלחם ונתן לתלמידים,

והתלמידים נתנו להמונים. ³⁷ ואכלו כולם ושבועו. ואספו את השאריות הרבות ומלאו שבעה סלים גדולים. ³⁸ והם שאכלו היו ארבעת אלפים איש, מלבד נשים וטף. ³⁹ ואחרי ששלח את ההמון, הוא נכנס לסירה והגיע אל איזור מגדן.

פרק טז

¹ ונגשו הפרושים והצדוקים, וכדי לנסות אותו ביקשו ממנו להראות להם אות משמים. ² הוא השיב ואמר להם: לפנות ערב אתם אומרים, יהיה מזג אוויר נאה, כי השמים אדומים. ³ ובבוקר, יהיה סוער היום, כי השמים אדומים וקודרים. את מראה השמים אתם יודעים לפרש, אבל אינכם יכולים לפרש את אותות הזמנים. ⁴ דור רע ונואף דורש אות, אבל שום אות לא יינתן לו אלא אות יונה. והוא עזב אותם והלך.

⁵ ובהגיעם התלמידים לצד השני, הם שכחו לקחת לחם. ⁶ ואמר אליהם ישוע: שימו לב והיזהרו מהשאור של הפרושים והצדוקים. ⁷ והם דיברו בינם לבין עצמם ואמרו: מפני שלא לקחנו לחם.

⁸ אבל ישוע הבחין בכך ואמר: קטני אמונה! מדוע אתם מדברים ביניכם על כך שלא לקחתם לחם? ⁹ האם אתם עדיין לא תופסים, ולא זוכרים את חמש כיכרות הלחם לחמשת אלפים איש, וכמה סלים לקחתם? ¹⁰ ולא את שבע כיכרות הלחם לארבעת אלפים איש, וכמה סלים גדולים לקחתם? ¹¹ איך זה שאתם לא מבינים שלא על כיכרות לחם דיברתי אליכם? היזהרו משאור הפרושים והצדוקים. ¹² אז הם הבינו כי הוא לא אמר להם להיזהר משאור הלחם, אלא מהוראת הפרושים והצדוקים.

¹³ כשבא ישוע אל מחוז קיסריה פיליפי, הוא שאל את תלמידיו לאמור: מה אומרים אנשים על בן־האדם, מיהו? ¹⁴ והם אמרו: יש אומרים יוחנן הזורק מים טהורים. אחרים אומרים אליהו, ואחרים ירמיהו או אחד מהנביאים.

¹⁵ הוא אמר להם: אבל אתם, מה אתם אומרים, מי אני?

¹⁶ השיב שמעון כיפא ואמר: אתה המשיח, בן־אלוהים חיים. ¹⁷ וענה ישוע ואמר לו: אשריך שמעון בר־יונה, כי לא בשר ודם גילה לך את זה, אלא אבי שבשמים. ¹⁸ וגם אני אומר לך, אתה כיפא, ועל הסלע הזה אני אבנה את הקהילה שלי, ושערי שָׁאוֹל לא יגברו עליה. ¹⁹ אני אתן לך את מפתחות מלכות השמים, וכל מה שתאָסֹר עלי אדמות יהיה אסור בשמים, וכל מה שתתיר עלי אדמות יהיה מותר בשמים. ²⁰ אז הוא הורה בתוקף לתלמידיו שלא יספרו לאף אחד שהוא המשיח.

²¹ מאותה עת החל ישוע להבהיר לתלמידיו כי עליו ללכת לירושלים ולסבול הרבה דברים מידי הזקנים וראשי הכוהנים והסופרים ולהיהרג, וביום השלישי לקום לתחייה. ²² כיפא לקח אותו הצידה והחל לנזוף בו באומר: חוס על עצמך, אדוני. בשום פנים ואופן לא יהיה לך כדבר הזה.

²³ בהפנותו את גבו אמר אל כיפא: תסור אל מאחורי, שטן. מכשול אתה לי, כי מחשבות הללו אינן של אלוהים, אלא של בני אדם.

²⁴ אז ישוע אמר לתלמידיו: מי שרוצה לבוא אחרי, שיתכחש לעצמו ויישא את הצלב שלו ויתמיד ללכת אחרי. ²⁵ כי מי שרוצה להציל את נפשו יאבד אותה, אבל מי שמאבד את נפשו למעני ימצא אותה. ²⁶ מה התועלת לאדם אם הוא ירוויח את העולם כולו, אך יפסיד את נפשו? או מה ייתן אדם בתמורה לנפשו? ²⁷ הן בן־האדם עתיד לבוא בתפארת אביו עם מלאכיו, ואז הוא ישלם לכל אדם לפי המעשים שלו. ²⁸ אמן, אומר אני לכם, כי יש כמה עומדים כאן אשר לא יטעמו מוות עד שהם יראו את בן־האדם בא במלכות שלו.

פרק יז

¹ ואחרי שישה ימים לקח ישוע את כיפא ואת יעקב ואת יוחנן אחיו, והעלה אותם להר גבוה לבדם. ² והשתנה המראה שלו כנגד עיניהם. פניו זהרו כמו השמש, ובגדיו הלבינו כמו אור. ³ והנה, נראו אליהם משה ואליהו, כשהם מדברים איתו. ⁴ והגיב כיפא ואמר אל ישוע: אדוני, כמה טוב לנו להיות כאן. אם תרצה, אעשה כאן שלושה אוהלים, אחד לך, ואחד למשה ואחד לאליהו.

⁵ עדיין הוא מדבר והנה, ענן בהיר סכך עליהם, והנה קול מן הענן אמר: זה בני האהוב עלי, אשר בו חפצתי. הקשיבו אליו.

⁶ ובשמעם התלמידים, הם נפלו על פניהם ופחדו עד מאד. ⁷ וישוע ניגש ונגע בהם ואמר: קומו, ואל תפחדו. ⁸ כאשר נשאו עיניהם לא ראו איש זולתי ישוע לבדו. ⁹ וכשירדו מן ההר ציווה עליהם ישוע לאמור: אל תספרו לאיש את המראה המופלאה, עד שיקום בן האדם מן המתים. ¹⁰ ושאלו אותו התלמידים לאמור: מדוע אומרים הסופרים שאליהו חייב לבוא תחילה?

¹¹ הוא השיב ואמר: אליהו אכן יבוא והוא ישיב הכול. ¹² אבל אני אומר לכם כי אליהו כבר בא ולא זיהו אותו, אלא עשו בו כרצונם. כך גם בן האדם עתיד לסבול מידיהם.

¹³ אז הבינו התלמידים שהוא מדבר אליהם על יוחנן הזורק מים טהורים.

¹⁴ וכאשר באו אל המון העם ניגש אליו איש וכרע על ברכיו לפניו, ¹⁵ והוא אמר: אדוני, רחם נא על בני. כי הוא אפילפטי והוא סובל נורא. כי לעתים קרובות הוא נופל לתוך האש, ולעתים קרובות לתוך המים. ¹⁶ והבאתי אותו אל תלמידך, והם לא יכלו לרפא אותו.

¹⁷ השיב ישוע ואמר: הוי, דור חסר אמונה ומעוות, עד מתי אצטרך להיות אתכם. עד מתי אצטרך לסבול אתכם. הביאו אותו אלי לכאן. ¹⁸ וגער ישוע בשד, והוא יצא ממנו. ונרפא הנער מן השעה ההיא.

¹⁹ אז ניגשו התלמידים אל ישוע לבדם ואמרו: מדוע אנחנו לא יכולים לגרש אותו? ²⁰ הוא אמר להם: בגלל האמונה הקטנה שלכם. אמן, אני אומר לכם, אם יש לכם אמונה כגרגיר החרדל, אמרתם אל ההר הזה, זוז מכאן לשם, והיה זו. ושום דבר לא יהיה נבצר מכם.

²² כשהם נאספו בגליל, אמר להם ישוע: בן האדם עתיד להימסר לידי אנשים.

²³ והם יהרגו אותו, וביום השלישי הוא יקום. והם התעצבו עד מאד.

²⁴ בבואם אל כפר־נחום ניגשו אל כיפא גובי מחצית השקל ואמרו: האם הרב שלכם אינו משלם את מחצית השקל? ²⁵ הוא אמר: כן, הוא משלם. וכשהוא נכנס הביתה, הקדים ישוע לדבר אתו על זה ואמר: מה דעתך, שמעון. מלכי הארץ, ממי לוקחים מכס או מס. מבניהם או מן הזרים?

²⁶ וכשהשיב: מן הזרים, אמר לו ישוע: אם כן אפוא, הבנים פטורים הם. ²⁷ אבל, כדי שלא נהיה להם למכשול, לך אל הים, השלך חֶפָה וקח את הדג הראשון שיעלה. כאשר תפתח את פיו תמצא מטבע כסף. קח אותו ותן להם בעדי ובעדך.

פרק יח

¹ באותה שעה ניגשו התלמידים אל ישוע ואמרו: מי הוא אפוא הגדול ביותר במלכות השמים?

² ובקוראו לו ילד, העמיד אותו ביניהם, ³ ואמר: אמן, אני אומר לכם, אם לא תשובו ותהיו כמו ילדים, בשום אופן לא תיכנסו למלכות השמים. ⁴ לכן, מי שישפיל את עצמו להיות כמו הילד הזה, הוא הגדול ביותר במלכות השמים. ⁵ וכל מי שמקבל ילד אחד כזה בשמי, אותי הוא מקבל.

⁶ אך כל מי שמכשיל אחד מן הקטנים האלה המאמינים בי, מוטב לו שייתלה אבן רחיים גדולה על צווארו ויוטבע בעומק הים. ⁷ אוי לעולם על המכשולים, כי מן ההכרח שיבואו הפיתויים לחטוא, אבל אוי לאיש שהמכשול בא דרכו.

⁸ ואם ידך או רגלך גורמת לך לחטוא, כרות אותה והשלך אותה ממך. מוטב לך להיכנס לחיים בעל מום או נכה מאשר עם שתי ידיים או שתי רגליים להיות מושלך אל האש הנצחית. ⁹ ואם עינך גורמת לך לחטוא, עקור אותה והשלך אותה ממך. מוטב לך להיכנס לחיים עם עין אחת מלהיות מושלך לתוך גיהנום האש עם שתי עיניים.

¹⁰ היזהרו שלא תבוזו לאחד הקטנים האלה, כי אני אומר לכם שהמלאכים שלהם בשמים רואים תמיד את פני אבי שבשמים. ¹² מה דעתכם? אם יש

לאיש מאה כבשים, והלך לאיבוד אחד מהם, האם לא יעזוב את התשעים ותשע על ההרים וילך לחפש את האובד? ¹³ וכאשר ימצא אותו, אמן, אני אומר לכם, הוא ישמח עליו יותר מאשר על התשעים ותשעה שלא אבדו. ¹⁴ כך אין רצון מלפני אביכם שבשמים שיאבד אחד מן הקטנים האלה.

¹⁵ ואם יחטא לך אחיך, לך והוכח אותו בינך ובינו לבד. אם יקשיב לך, רכשת לך את אחיך. ¹⁶ אבל אם הוא לא יקשיב, קח איתך עוד אחד או שניים, כדי שעל-פי שניים או שלושה עדים יקום כל דבר. ¹⁷ ואם יסרב להקשיב להם, הגד לקהילה. ואם יסרב להקשיב אפילו לקהילה, שיהיה לך כמו גוי ומוכס.

¹⁸ אמן, אני אומר לכם, כל מה שתאָסרו עלי אדמות יהיה נאסר בשמים, וכל מה שתתירו עלי אדמות יהיה מותר בשמים. ¹⁹ שוב, אמן, אני אומר לכם, כי אם שניים מכם מסכימים ביניכם עלי אדמות על כל דבר שיבקשו, ייעשה להם מאת אבי שבשמים. ²⁰ כי במקום שבו שניים או שלושה נאספים בשמי, שם אני ביניהם.

²¹ אז ניגש כיפא ואמר אליו: אדוני, כמה פעמים יחטא לי אחי ואסלח לו? עד שבע פעמים? ²² אמר לו ישוע: אינני אומר לך עד שבע פעמים, אלא עד שבעים ושבע. ²³ על כן דומה מלכות השמים למלך בשר ודם שרצה לערוך חשבון עם עבדיו. ²⁴ וכשהוא התחיל לחשב, הובא לפניו אחד אשר חייב לו עשרת אלפים כיכרי כסף. ²⁵ ומכיוון שלא היה לו לשלם, האדון שלו ציווה לו להימכר עם אשתו וילדיו וכל אשר לו, שישולם החוב. ²⁶ כרע העבד על ברכיו והשתחוה לו באמרו: אנא, הֲיֵה סבלן איתי, ואשלם לך הכול. ²⁷ ונכמרו רחמי האדון על העבד ההוא, שיחרר אותו וביטל את החוב שלו. ²⁸ אבל כשיצא העבד ההוא, מצא אחד מחבריו העבדים שהיה חייב לו מאה דינרים, והוא ותפס אותו והחל לחנוק אותו באמרו: שלם את מה שאתה חייב. ²⁹ אז כרע חברו על ברכיו והתחנן אליו: אנא, הֲיֵה סבלן איתי, ואשלם לך. ³⁰ אך שהוא לא הסכים, אלא הלך והשליך אותו לכלא עד שישלם את החוב. ³¹ כשראו חבריו העבדים את הנעשה, הם התעצבו מאוד, והלכו לאדונם וסיפרו לו כל מה שקרה. ³² אז האדון שלו קרא אותו אליו ואמר לו: עבד מרושע שכמוך! את כל

החוב ההוא ביטלתי לך כי התחננת אלי. ³³ האם לא היה עליך גם כן לרחם על חברך העבד, כפי שאני ריחמתי עליך? ³⁴ ובזעמו האדון שלו מסר אותו לסוהרים, עד שהוא ישלם את החוב כולו. ³⁵ ככה גם אבי השמימי יעשה לכם, אם לא תסלחו איש לאחיו בכל לבבכם.

פרק יט

¹ וכשסיים ישוע לומר את הדברים אלה, הוא יצא מן הגליל ובא אל איזור יהודה בעבר הירדן. ² והלכו אחריו המון עם רב, והוא ריפא אותם שם. ³ וניגשו אליו פרושים כדי לנסות אותו ואמרו: האם מותר לאיש לגרש את אשתו מכל סיבה שהיא?

⁴ והוא השיב ואמר: האם לא קראתם שהבורא עשה אותם זכר ונקבה מבראשית? ⁵ ואמר: על-כן יעזוב-איש את-אביו ואת-אימו ודבק באשתו והיו שניהם לבשר אחד. ⁶ לפיכך, אין הם עוד שניים אלא בשר אחד. לכן, מה שחיבר האלוהים תחת עול אחד, אל יפריד האדם.

⁷ הם אמרו לו: מדוע, אם כן, ציווה משה לתת לה ספר כריתות ולשלוח אותה?
⁸ הוא אמר להם: בגלל קושי-הלב שלכם התיר לכם משה לגרש נשותיכם, אך מבראשית לא היה כך. ⁹ ואני אומר לכם שכל מי שמגרש את אשתו, שלא על דבר אי מוסריות מינית, ונושא אחרת, נואף הוא. ¹⁰ אמרו אליו תלמידיו: אם כך בדבר איש עם אשתו, לא כדאי להתחתן.

¹¹ והוא אמר להם: לא כל אחד מוכן לדבר הזה, מלבד אלה שניתן להם. ¹² כי יש סריסים שנולדו כך מבטן אימם, ויש סריסים שנעשו סריסים על ידי בני אדם, ויש סריסים שעשו את עצמם סריסים למען מלכות השמים. מי שמסוגל לקבל, שיקבל.

¹³ אז הובאו אליו ילדים כדי שיניח את ידיו עליהם ויתפלל. אולם התלמידים נזפו בהם. ¹⁴ אבל ישוע אמר: תנו לילדים לבוא אלי ואל תמנעו מהם, כי לְכָאֵלֶּה שייכת מלכות השמים. ¹⁵ והוא הניח את ידיו עליהם והלך משם.

¹⁶ והנה ניגש אליו איש אחד ואמר: רבי, איזה טוב עלי לעשות כדי להשיג חיי עולם. ¹⁷ והוא אמר אליו: למה תשאלני לגבי טוב. אחד הוא טוב. אם ברצונך לבוא לחיים, שמור את המצוות. ¹⁸ הוא אמר לו: אילו מהן? וישוע אמר: לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב, לא תענה עד שקר, ¹⁹ כבד את אביך ואת אימך, ואהבת לרעך כמוך.

²⁰ אמר לו הצעיר: כל אלה שמרתני. מה עוד חסר לי? ²¹ אמר לו ישוע: אם ברצונך להיות שלם, לך, מכור את הרכוש שלך ותן לעניים, ויהיה לך אוצר בשמים. ובוא, לך אחרי. ²² כששמע הצעיר את הדבר הזה, הוא הלך משם עצוב, כי היו לו נכסים רבים. ²³ ואמר ישוע אל תלמידיו: אמן, אני אומר לכם, כי רק בקושי ייכנס איש עשיר אל מלכות השמים. ²⁴ שוב אני אומר לכם, קל יותר לגמל לעבור דרך חור המחט מאשר לאיש עשיר להיכנס אל מלכות האלוהים. ²⁵ כששמעו התלמידים, הם נדהמו מאוד ואמרו: מי אפוא יכול להיוושע?

²⁶ אך ישוע הביט בהם ואמר: אצל בני אדם זה בלתי אפשרי, אבל אצל האלוהים הכול אפשרי.

²⁷ אז הגיב כיפא ואמר אליו: הנה, עזבנו הכול והלכנו אחריך. מה אפוא יהיה לנו?

²⁸ אמר להם ישוע: אמן, אני אומר לכם, כי אתם ההולכים אחרי, כאשר תתחדש הבריאה וישב בן־האדם על כיסא כבודו, תשבו גם אתם על שנים־עשר כסאות ותשפטו את שנים־עשר שבטי ישראל. ²⁹ וכל מי שעזב בתים או אחים או אחיות או אביו או אימו או ילדים או אדמות, למען השם שלי, יקבל פי מאה, ויירש חיי עולם. ³⁰ אך רבים מן הראשונים יהיו אחרונים, ומן האחרונים ראשונים.

פרק כ

¹ כי דומה מלכות השמים לאיש בעל־בית שיצא השכם בבוקר לשכור פועלים לכרם שלו. ² לאחר שהסכים עם הפועלים על שכר היומי הרגיל, דינר ליום,

הוא שלח אותם אל הכרם שלו.³ וכשיצא בשעה תשע בערך הוא ראה אחרים עומדים בשוק ממתינים לעבודה,⁴ ואמר להם: לכו גם אתם אל הכרם, ואתן לכם שכר הוגן.⁵ והם הלכו. ושוב יצא בשעה שתיים-עשרה וגם בשעה שלוש, והוא עשה את אותו הדבר.⁶ ובסביבת השעה חמש לפנות ערב הוא יצא ומצא אחרים עומדים. והוא אמר להם: למה אתם עומדים פה כל היום מחוסרי עבודה?⁷ הם אמרו לו: משום שלא שכר אותנו אף אחד. הוא אמר להם: לכו גם אתם אל הכרם.⁸ וכשבא הערב, אמר בעל הכרם למנהל העבודה שלו: קרא לפועלים ושלם להם את שכרם, החל מן האחרון עד הראשון.⁹ וכשבאו אלה שנשכרו בשעה חמש לפנות ערב, הם קיבלו כל אחד שכר יומי מלא, דינר אחד.¹⁰ כשבאו הראשונים, הם דמיינו לעצמם שיקבלו הרבה יותר, אך גם הם קיבלו דינר כל אחד.¹¹ לאחר שקיבלו הם רטנו על בעל-הבית.¹² אמרו: אלה האחרונים עבדו שעה אחת, ואתה עשית אותם שווים לנו שנשאנו את נטל היום ואת החום הלוחט.¹³ אבל הוא השיב לאחד מהם: חביבי, אינני עושה לך כל עוול. האם לא הסכמת איתי על שכר יומי רגיל, דינר אחד?¹⁴ קח את שלך ולך. אני רוצה לתת לעובד האחרון הזה גם כן כמו לך.¹⁵ הלא מותר לי לעשות כפי שאני רוצה עם מה ששייך לי? או שמא עינך צרה משום שאני נדיב?¹⁶ כך יהיו האחרונים ראשונים, והראשונים אחרונים.

¹⁷ וכשעלה ישוע לירושלים, הוא לקח את שנים-עשר התלמידים לבדם ואמר להם בדרך:¹⁸ הנה, אנחנו עולים לירושלים, ובן-האדם יימסר אל ראשי הכוהנים והסופרים, והם יִחְרְצוּ את דינו למוות.¹⁹ והם ימסרו אותו לגויים ללעוג לו ולהלקות אותו ולהמיתו בצליבה, וביום השלישי הוא יוקם לתחייה.

²⁰ לאחר מכן ניגשה אליו האם של בני זבדי עם בניה וקרעה לפניו לבקש ממנו משהו.²¹ והוא אמר אליה: מה את רוצה? היא השיבה לו: אֶמֹר־נָא שישבו שני הבנים שלי, אחד לימינך ואחד לשמאלך, במלכות שלך.²² ענה ישוע ואמר: אינכם יודעים מה אתם מבקשים. היכולים אתם לשתות את הכוס שאני שותה? אמרו לו: אנחנו יכולים.²³ הוא אמר להם: אכן מן הכוס שלי אתם

תשתו. אבל לשבת לימיני ולשמאלי אינו שלי לתת, אלא לאלה שמיועדים מאת אבי.

²⁴ וכששמעו זאת העשרה, הם נזעמו על שני האחים. ²⁵ אבל ישוע קרא אותם אליו ואמר: אתם יודעים כי שליטי הגויים מכניעים אותם, ואת הגדולים רודים בם. ²⁶ לא כך יהיה ביניכם. אלא מי שרוצה להיות גדול ביניכם, הוא יהיה לכם למשרת. ²⁷ ומי שרוצה להיות ראשון ביניכם, הוא יהיה לכם לעבד. ²⁸ כשם שבן־האדם לא בא כדי שישרתו אותו, אלא כדי לשרת, ולתת את נפשו כופר בעד רבים.

²⁹ ובצאתם מִיְרִיחוֹ, הלכו אחריו המון עם רב. ³⁰ והנה, שני עיוורים יושבים בצד הדרך, וכששמעו כי ישוע עובר, הם צעקו לאמור: רחם עלינו, אדוננו, בן דוד! ³¹ אך הקהל נזף בהם כדי להשתיק אותם. אבל הם צעקו בקול אף גדול יתר לאמור: רחם עלינו, אדוננו, בן דוד!

³² וישוע נעצר, קרא אליהם ואמר: מה אתם רוצים שְׂאֶעֱשֶׂה בשבילכם? ³³ הם אמרו אליו: אדוננו, שתיפקחנה עינינו. ³⁴ ונתמלא ישוע רחמים, ונגע בעיניהם. ומיד הם ראו, והלכו אחריו.

פרק כא

¹ וכאשר הם התקרבו לירושלים והגיעו אל בית־פג'י, על הר הזיתים, אז שלח ישוע שני תלמידים. ² אמר להם: לכו אל הכפר שלפניכם, ומיד תמצאו אתון קשורה, ועיר איתה. התירו אותם והביאו אותם אלי. ³ ואם מישהו יאמר לכם דבר מה, אמרו: האדון זקוק להם, ומיד הוא ישלח אותם. ⁴ דבר זה קרה כדי למלא את מה שנאמר בפי הנביא, לאמור: ⁵ אמרו לבת ציון, הנה, מלכך יבוא לך, עני ורוכב על חמור, ועל עיר בן אתונות. ⁶ והלכו התלמידים ועשו כפי שהורה להם ישוע. ⁷ הם הביאו את האתון ואת העיר ושמו עליהם את בגדיהם, והוא ישב עליהם. ⁸ רבים מההמון פרשו את בגדיהם על הדרך, ואחרים כרתו ענפים מן העצים ושטחו אותם על הדרך. ⁹ וההמונים שצעדו לפניו ואלה

שאחריו צעקו באמרם: הושע־נא לבן דוד. ברוך הבא בשם ה', הושע־נא במרומים.

¹⁰ וכשהוא נכנס לירושלים, התרגשה כל העיר לאמור: מי הוא זה ?

¹¹ וההמונים אמרו: זהו הנביא ישוע מנצרת שבגליל.

¹² ונכנס ישוע לבית המקדש וגירש את כל המוכרים והקונים בבית המקדש, והוא הפך את שולחנותיהם של מחליפי־הכספים, ואת דוכניהם של מוכרי היונים. ¹³ והוא אמר להם: כתוב, ביתי בית תפילה ייקרא, אך אתם עושים אותו למערת שודדים.

¹⁴ וניגשו אליו עיוורים ופיסחים בבית המקדש, והוא ריפא אותם. ¹⁵ אולם כשראו ראשי הכוהנים והסופרים את הנפלאות שהוא עשה, ואת הילדים צועקים במקדש ואומרים, הושע־נא לבן דוד ! הם זעמו, ¹⁶ ואמרו אליו: אתה שומע מה שהם אומרים ? והשיב אליהם ישוע: כן, האם מעולם לא קראתם, מפי עוללים ויונקים יסדת עוז ? ¹⁷ והוא נטש אותם ויצא מן העיר אל בית־עניה ולן שם.

¹⁸ ובבוקר, בשובו אל העיר, הוא היה רעב. ¹⁹ וכשראה עץ תאנה אחד בצד הדרך, הוא ניגש אליו ולא מצא כלום מלבד עלים. ואמר אליו: מעתה לא תניב עוד פרי לעולם. ומיד התייבש עץ התאנה. ²⁰ כשראו התלמידים הם נדהמו ואמרו: כיצד התייבש עץ התאנה לפתע ?

²¹ השיב ישוע ואמר להם: אמן, אני אומר לכם, אם יש לכם אמונה ולא תפקפקו, לא רק כמעשה התאנה תעשו, אלא גם אם תאמרו להר הזה, היעקר והיזרק לתוך הים, יקרה הדבר. ²² וכל מה שתבקשו בתפילה תקבלו אם אתם מאמינים.

²³ וכשנכנס לבית המקדש ומלמד שם, ניגשו אליו ראשי הכוהנים וזקני העם ואמרו: באיזו סמכות אתה עושה את הדברים האלה, ומי נתן לך את הסמכות הזאת ? ²⁴ השיב ישוע ואמר להם: גם אני אשאל אתכם דבר אחד, ואם תשיבו

לי, גם אני אספר לכם באיזו סמכות אני עושה את הדברים האלה.²⁵ זריקת מים טהורים של יוחנן, מנין הייתה? מן השמים או מבני אדם? והם דנו בינם לבין עצמם ואמרו: אם נאמר, מן השמים, הוא יאמר לנו, למה אפוא לא האמנתם לו?²⁶ אם נאמר, מבני אדם, חוששים אנו מן המון העם, כי כולם רואים את יוחנן כנביא.

²⁷ השיבו לישוע ואמרו: אנחנו לא יודעים. הוא אמר להם: גם אני לא אספר לכם באיזו סמכות אני עושה את הדברים האלה.

²⁸ אבל מה דעתכם, לאיש היו שני בנים. הוא הלך לראשון ואמר: בני, לך היום לעבוד בכרם.²⁹ הוא השיב ואמר: לא רוצה, אבל אחר כך התחרט והלך.³⁰ והוא ניגש אל השני ואמר לו אותו דבר, והוא השיב ואמר: אני הולך, אדוני, אך לא הלך.³¹ מי מן השניים עשה את רצון אביו? הם השיבו: הראשון. אמר להם ישוע: אמן, אני אומר לכם, כי המוכסים והזונות הקדימו אתכם להיכנס אל מלכות האלוהים.³² כי יוחנן בא אליכם בדרך הצדקה, ואתם לא האמנתם לו. אבל המוכסים והזונות האמינו לו. ואף כשראיתם את זה, לא התחרטתם אחר כך להאמין לו.

³³ שמעו משל נוסף. איש היה בעל־בית שנטע כרם וגידר אותו מסביב. הוא חצב בו גת ובנה מגדל. והוא החכיר אותו לכורמים, ונסע למקום רחוק.³⁴ כשהתקרבה עונת הבציר, שלח את משרתיו אל הכורמים לקבל את הפרי שלו.³⁵ והכורמים לקחו את המשרתים שלו והיכו אחד, הרגו עוד אחד, וסקלו באבנים עוד אחד.³⁶ שוב שלח משרתים אחרים, רבים מן הראשונים, וגם עשו להם כמו כן.³⁷ לבסוף הוא שלח אליהם את בנו באומר: את בני הם יכבדו.³⁸ אבל כשראו הכורמים את הבן, הם אמרו לעצמם: זה היורש. בואו, נהרוג אותו וניקח לנו את הירושה שלו.³⁹ והם תפסו אותו וגררו אותו אל מחוץ לכרם והרגו אותו.⁴⁰ ובכן, כשיבוא בעל־הכרם, מה הוא יעשה לכורמים ההם?⁴¹ השיבו לו: לרשעים הנוראים ההם הוא יביא השמדה נוראית, ויחכיר את הכרם לכורמים אחרים שייתנו לו את הפירות במועד.

⁴² אמר להם ישוע: האם מעולם לא קראתם בכתובים: אבן מאסו הבונים הייתה לראש הפינה. מאת ה' הייתה זאת, היא נפלאה בעינינו? ⁴³ על כן אני אומר לכם, תילקח מכם מלכות האלוהים ותינתן לעם המניב את פירותיה. ⁴⁴ והנופל על האבן הזאת יישבר לשברים. אבל על כל מי שהיא תיפול היא תכתוש אותו לאבק.

⁴⁵ כאשר שמעו ראשי הכוהנים והפרושים את המשלים שלו, הם הבינו כי עליהם הוא מדבר. ⁴⁶ וכשביקשו לתפוס אותו הם חששו מפני ההמונים, שכן הם חשבו שהוא נביא.

פרק כב

¹ וכשהשיב ישוע, שוב דיבר אליהם במשלים ואמר: ² דומה מלכות השמים למלך בשר ודם שעשה סעודת חתונה עבור בנו, ³ ושלח את העבדים שלו לקרוא למוזמנים אל סעודת החתונה, והם לא רצו לבוא. ⁴ שוב הוא שלח עבדים אחרים, ואמר: הגידו למוזמנים, הנה, הכנתי את הסעודה שלי, שוורים שלי והבקר המפוטם טבוחים והכל מוכן. בואו לחתונה. ⁵ אבל הם לא שמו לב והלכו, אחד לחווה שלו, ואחר לעסק שלו, ⁶ ושאר המוזמנים תפסו את עבדיו, השפילו אותם, והרגו אותם. ⁷ המלך נזעם, והוא שלח את חייליו והשמיד את הרוצחים הללו, ואת עירם הוא שרף באש. ⁸ אז הוא אמר לעבדיו: סעודת החתונה מוכנה, אבל המוזמנים לא היו ראויים. ⁹ לכן, צאו אל הדרכים הראשיים וכל מי שתמצאו קראו אותו לסעודת החתונה. ¹⁰ ויצאו העבדים האלה אל הדרכים ואספו את כל מי שמצאו, הן רעים והן טובים. ואולם החתונה התמלא מסובים. ¹¹ אבל כשבא המלך כדי לראות את המסובים, הוא ראה שם איש שאינו לבוש בבגד חתונה. ¹² ואמר אליו: ידידי, איך נכנסת לכאן ללא בגד חתונה? והוא לא ענה דבר. ¹³ אז אמר המלך למשרתים: קישרו את ידיו ואת רגליו והשליכו אותו החוצה אל החושך. שם יהיו בכי מר וחריקת שיניים. ¹⁴ הן רבים הם הנקראים, אבל מעטים הם הנבחרים.

- ¹⁵ לאחר מכן הלכו הפרושים והתייעצו ביניהם איך לסבך אותו בדברי פיו.
- ¹⁶ והם שלחו אליו את תלמידיהם יחד עם חסידי בית הורדוס, והם אמרו: רבי, אנו יודעים שאתה איש אמת ומלמד את דרך אלוהים על פי האמת. גם אינך מנסה למצוא חן בעיני איש, כי אינך נושא פנים לאנשים. ¹⁷ על כן, אָמֹר לָנוּ, מה דעתך. האם מותר לשלם מס גולגולת לקיסר או לא ?
- ¹⁸ וכשהבחין ישוע ברשעתם, אמר: למה אתם מנסים אותי, צבועים ? ¹⁹ הראו לי את מטבע המס. והם הביאו לו דינר. ²⁰ ואמר אליהם: של מי הדמות הזאת והכתובת ?
- ²¹ הם השיבו לו: של קיסר. אז הוא אמר להם: אם כן, תנו לקיסר את הדברים אשר לקיסר, ולאלוהים את הדברים אשר לאלוהים.
- ²² כששמעו זאת השתוממו. אז עזבו אותו והלכו.
- ²³ באותו היום ניגשו אליו צדוקים, האומרים שאין תחיית המתים, ושאלו אותו ²⁴ באמרם: רבי, משה אמר, איש אם ימות וילדים אין לו, חייב אחיו לשאת את אשתו ולהקים זרע לאחיו. ²⁵ ובכן, היו איתנו שבעה אחים. והראשון התחתן ומת. וכזון שלא היו לו ילדים השאיר את אשתו לאחיו. ²⁶ וכמו כן גם השני והשלישי, עד השביעי. ²⁷ ואחרי כולם, מתה האישה. ²⁸ אם כן, בתחיית המתים למי מבין השבעה תהיה היא לאשה ? כי לכולם היא היתה נשואה.
- ²⁹ אבל השיב ישוע ואמר להם: אתם טועים, משום שאינכם מבינים את הכתובים ואף לא את גבורת האלוהים. ³⁰ כי בתחיית המתים גברים אינם מתחתנים ונשים אינן נישאות, אלא הם כמו מלאכים בשמים. ³¹ אבל לגבי תחיית המתים, האם לא קראתם את מה שנאמר לכם מפי אלוהים לאמור: ³² אנוכי אלוהי אברהם, אלוהי יצחק, ואלוהי יעקב ? אין הוא אלוהי המתים אלא אלוהי החיים.
- ³³ וכששמעו זאת ההמונים, הם השתוממו על תורתו.

³⁴ אבל כששמעו הפרושים כי הוא השתיק את הצדוקים, הם התאספו יחדיו.
³⁵ ואחד מבעלי־התורה העלה שאלה כדי לנסות אותו. ³⁶ רבי, מהי המצווה הגדולה בתורה ?

³⁷ וישוע אמר לו: ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך.
³⁸ זאת המצווה הגדולה והראשונה. ³⁹ והשנייה היא דומה לה: ואהבת לרעך כמוך. ⁴⁰ בשתי מצוות אלו תלויים כל התורה והנביאים.

⁴¹ כשהתאספו הפרושים, שאל אותם ישוע ואמר: ⁴² מה אתם חושבים על המשיח, בן מי הוא ? השיבו לו: בן־דוד.

⁴³ הוא אמר להם: אם כן, כיצד דוד, בהשראת הרוח, קורא לו אדון, באמרו:
⁴⁴ נאום ה' לאדוני, שב לימיני עד־אשית אויביך הדום לרגליך ? ⁴⁵ ובכן, אם דוד קורא לו אדון, כיצד הוא בנו ? ⁴⁶ ואף אחד לא היה מסוגל להשיב לו דבר, ומאותו יום אף אחד לא העז לשאול אותו מאומה.

פרק כג

¹ אז דיבר ישוע אל ההמונים ואל תלמידיו ואמר: ² הסופרים והפרושים יושבים על כיסא משה, ³ לכן, כל שהם אומרים לכם עשו ושימרו. אבל כמעשיהם אל תעשו. כי הם אומרים ואינם עושים. ⁴ הם קושרים משאות כבדים וקשים לשאת ומעמיסים אותם על כתפי האנשים. אך הם עצמם אינם רוצים להזיז אותם אף באצבע שלהם. ⁵ הם עושים את כל מעשיהם כדי להיראות על ידי אחרים. שכן הם מרחיבים את התפילין שלהם ומאריכים את הציציות. ⁶ והם אוהבים את המקום הנכבד בסעודות ואת המושבים הראשונים בבתי הכנסת, ⁷ וברכות שלום בשווקים ולהיקרא רבי על־ידי אחרים. ⁸ אבל אתם, אל ייקרא לכם רבי, כי אחד הוא הרב שלכם, ואתם אחים כולכם. ⁹ ואל תיקראו אב לאיש מכם עלי אדמות, כי אחד הוא האב שלכם אשר בשמים. ¹⁰ גם אל תיקראו מנהיגים, כי אחד הוא המנהיג שלכם, המשיח. ¹¹ והגדול שביניכם יהיה לכם למשרת. ¹² מי שמרומם את עצמו יושפל, ומי שמשפיל את עצמו ירומם.

¹³ אבל אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי סוגרים אתם את מלכות השמים בפני בני אדם, הן אתם אינכם נכנסים לתוכה, וגם לבאים אליה אינכם מרשים להיכנס.

¹⁵ אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי סובבים אתם בים וביבשה כדי לגייר איש אחד, וכאשר הוא מתגייר, אתם הופכים אותו לְבֶן־גֵּיהִנוּם פִּי־שְׁנַיִם גְּרוּעַ מִכֶּם.

¹⁶ אוי לכם, מדריכים עיוורים האומרים, כל מי שנשבע בהיכל אין תוקף כלל, אבל כל מי שנשבע בזהב של ההיכל, הוא חייב לקיים את שבועתו. ¹⁷ כסילים ועיוורים! מה גדול יותר, הזהב או ההיכל המְקֻדָּשׁ את הזהב? ¹⁸ וגם אומרים אתם, כל מי שנשבע במזבח אין תוקף כלל, אבל כל מי שנשבע בקורבן שעליו, הוא חייב לקיים את שבועתו. ¹⁹ עיוורים! מה גדול יותר, הקורבן או המזבח המְקֻדָּשׁ את הקורבן? ²⁰ לכן, כל מי שנשבע במזבח נשבע בו ובכל אשר עליו. ²¹ ומי שנשבע במקדש נשבע בו ובשוכן בו. ²² ומי שנשבע בשמים נשבע בכיסא אלוהים וביושב עליו.

²³ אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי נותנים אתם מעשרות ממנטה ושמיר וכמון, והזנחתם את ענייני התורה הכבדים יותר: הצדק, הרחמים והנאמנות. אלה הייתם צריכים לעשות מבלי להזניח את הדברים האחרים. ²⁴ מדריכים עיוורים, המסננים את היתוש אך בולעים את הגמל!

²⁵ אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי אתם מטהרים את הכוס ואת הקערה מבחון, ואילו מבפנים הם מלאים בחמדנות ובחוסר שליטה עצמית. ²⁶ פְּרוֹשׁ עיוור! טהר תחילה את פנים הכוס, כדי שתהיה טהורה גם מבחון. ²⁷ אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי דומים אתם לקברים מסוידים, אשר כלפי חוץ נראים יפים, אבל בפנים הם מלאים עצמות מתים וכל טומאה. ²⁸ כך גם אתם: כלפי חוץ אתם נראים צדיקים לאחרים, ואילו בפנים אתם מלאי צביעות והפקרות.

²⁹ אוי לכם סופרים ופרושים, צבועים. כי בונים את קברי הנביאים ומקשטים את מצבות הצדיקים, ³⁰ ואומרים, אילו חיינו בימי אבותינו לא היינו שותפים איתם בשפיכת דם של הנביאים. ³¹ כך אתם מעידים נגד עצמכם שאתם בניהם של רוצחי הנביאים. ³² ואף אתם מלאו את סאת חטאי אבותיכם. ³³ נחשים, בני צפעונים. איך תימלטו מדין גיהנום. ³⁴ לכן הנני שולח לכם נביאים וחכמים וסופרים. חלקם אתם תהרגו ותמיתו בצליבה, וחלקם תלקו בבתי הכנסת שלכם, ותרדוף אותם מעיר לעיר, ³⁵ על מנת שיבוא עליכם כל דם נקי הנשפך על הארץ, מדם הבל הצדיק עד דם זכריה בן־ברכיה אשר רצחתם אותו בין ההיכל למזבח. ³⁶ אמן, אני אומר לכם, כל הדברים האלה יבואו על הדור הזה. ³⁷ ירושלים, ירושלים, ההורגת את הנביאים וסוקלת את הנשלחים אליה. כמה פעמים רציתי לקבץ את ילדיך יחד, כמו תרנגולת המקבצת את אפרוחיה תחת כנפיה. ולא רציתם! ³⁸ הנה, יינטש לכם ביתכם שומם.

³⁹ כי אני אומר לכם, בשום אופן לא תראו אותי, מעתה עד שתאמרו: ברוך הבא בשם ה'.

פרק כד

¹ וכשיצא ישוע מבית המקדש והלך לדרכו, ניגשו תלמידיו להראות לו את בנייני המקדש. ² אבל הוא השיב ואמר להם: אתם רואים את כל אלה? אמן, אני אומר לכם, לא תישאר כאן אבן על אבן אשר לא תופל ארצה. ³ וכשהוא ישב על הר הזיתים, ניגשו אליו התלמידים לבדם ואמרו: אמור לנו, מתי יהיו הדברים האלה, ומה יהיה אות בואך וקץ העולם? ⁴ השיב ישוע ואמר להם: היזהרו שלא יתעה אתכם איש. ⁵ כי יבואו רבים שמשתמשים בשמי, ויאמרו: אני המשיח, ויתעו רבים. ⁶ ואתם עתידים לשמוע על מלחמות ושמעות מלחמות. שימו לב, אל תיבהלו, כי כך חייב להתרחש, אבל עדיין לא בא הקץ. ⁷ כי יקום גוי על גוי, וממלכה על ממלכה, ויהיו רעב ורעידות אדמה במקומות רבים. ⁸ אך כל אלה הם ראשית תְּבִלֵי הלידה. ⁹ אז הם ימסרו אתכם לייסורים וימיתו אתכם, ואתם תהיו שנואים על כל הגויים בגלל השם שלי. ¹⁰ ואז גם

יכשלו רבים, ויבגדו אחד את השני, וישנאו זה את זה.¹¹ ונביאי שקר רבים יקומו ויוליכו שולל אנשים רבים.¹² ובגלל ריבוי ההפקרות, תתקרר האהבה של רבים.¹³ אבל המחזיק מעמד עד הקץ, הוא ייושע.¹⁴ ובשורת המלכות הזאת תוכרז בכל העולם לעדות לכל הגויים, ואז יבוא הקץ.

¹⁵ לכן כאשר תראו את השיקוץ הגורם לשממה, כשנאמר בפי דניאל הנביא, עומד במקום הקדוש (על קורא המקרא להבין),¹⁶ אז יהיה על אלה הנמצאים ביהודה לברוח אל ההרים.¹⁷ מי שעל הגג אל ירד לקחת חפצים מביתו,¹⁸ ומי שבשדה אל יחזור הביתה כדי לקחת את המעיל שלו.¹⁹ ואוי לנשים בהריון ולמניקות באותם הימים.²⁰ ברם, התפללו תמיד שהבריחה שלכם לא תהיה בחורף אף לא בשבת.²¹ כי אז תהיה צרה גדולה, אשר לא הייתה מראשית העולם עד עתה, ואף לא תהיה כמוה.²² ואם לא קוצרו הימים ההם, לא היה ניצל כל בשר. אבל למען הבחירים יקוצרו הימים ההם.²³ אז אם מישהו יאמר לכם: הנה, כאן המשיח! או: הנה הוא שם! אל תאמינו.²⁴ כי יקומו משיחי-שקר וגם נביאי-שקר והם יחוללו אותות גדולים ופלאים, כדי להוליך שולל, אם אפשר, אפילו את הבחירים.²⁵ הנה, מראש הזהרתי אתכם.²⁶ לכן, אם יאמרו לכם: הנה הוא במדבר, אל תצאו: הנה הוא בחדרי חדרים, אל תאמינו.²⁷ כי כשם שהברק יוצא ממזרח ומאיר עד למערב, כך יהיה בואו של בן-האדם.²⁸ במקום שבו נמצאת הגווייה, שם יתאספו עופות הדורסים.

²⁹ מיד לאחר הצרה של אותם ימים, תִּחְשַׁךְ השמש, והירח לא יאיר את אורו, והכוכבים ייפלו מן השמים, וכוחות השמים יזדעזעו.³⁰ אז יראה אות בן-האדם בשמים, ואז יתאבלו כל שבטי הארץ, והם יראו את בן-האדם בא עם ענני השמים בגבורה ובפאר רב.³¹ והוא ישלח את מלאכיו בקול תרועת חצוצרה רמה, והם יקבצו את בחיריו מארבע הרוחות, מקצות השמים עד קצותם.

³² ומן התאנה למדו את המשל: כאשר הענפים מתרככים והעלים צצים, יודעים אתם כי הקיץ קרוב.³³ כך גם אתם, כאשר תראו את כל הדברים האלה, דעו כי קרוב הוא, ממש בפתח.³⁴ אמן, אומר אני לכם, כי לא יעבור הדור הזה עד שכל הדברים האלה יתרחשו.

³⁵ השמים והארץ יעברו, אך דבריי לא יעברו. ³⁶ אבל לגבי היום ההוא והשעה, אין איש יודע, גם לא מלאכי השמים, וגם לא הבן, אלא האב לבדו. ³⁷ כי כמו שהיו בימי נח, כך יהיה בואו של בן־האדם. ³⁸ כי כאשר בימים שקדמו למבול היו אוכלים ושותים, גברים מתחתנים ונשים נישאות, עד ליום שבו נח נכנס לתיבה, ³⁹ והם לא ידעו עד שבא המבול וסחף את הכול. כך יהיה גם בואו של בן־האדם. ⁴⁰ ואז שניים יהיו בשדה; אחד יילקח ואחד ייעזב. ⁴¹ שתיים טוחנות ברחיים; אחת תילקח ואחת תיעזב. ⁴² לכן, עמדו על המשמר, כי אינכם יודעים באיזה יום יבוא אדונכם. ⁴³ אבל זאת דעו לכם: כי אם ידע בעל־הבית באיזו אשמורת לילה יבוא הגנב, הוא היה נשאר ער, ולא היה מניח לאיש לפרוץ אל ביתו. ⁴⁴ לכן היו מוכנים גם אתם, כי בשעה בלתי צפויה לכם יבוא בן־האדם. ⁴⁵ מי הוא אפוא העבד הנאמן והנבון אשר הפקיד אדוניו על משק ביתו, לתת לעבדים את האוכל שלהם בעיתו? ⁴⁶ אשרי העבד ההוא אשר יבוא אדוניו וימצא אותו עושה כן. ⁴⁷ אמן, אני אומר לכם, כי הוא יפקיד אותו על כל אשר לו. ⁴⁸ אבל אם העבד הרע יאמר בליבו: האדון שלי מתמהמה. ⁴⁹ והוא יתחיל להכות את חבריו העבדים ולאכול ולשתות עם השיכורים, ⁵⁰ יבוא האדון של העבד ההוא ביום שאינו מצפה לו, ובשעה שאינו יודע, ⁵¹ והוא יעניש אותו בחומרה רבה וישים חלקו עם הצבועים. שם יהיו בכי מר וחריקת שיניים.

פרק כה

¹ אז תידמה מלכות השמים לעשר בתולות אשר לקחו את המנורות שלהן ויצאו לקבל פני החתן. ² חמש מהן היו כסילות, וחמש נבונות. ³ כי הכסילות לקחו את המנורות שלהן, ולא לקחו איתן שמן, ⁴ אבל הנבונות לקחו שמן בכלים עם המנורות שלהן. ⁵ אולם כשהתמהמה החתן, נמנמו כולן ונרדמו. ⁶ ובחצות הלילה נשמעה קריאה: הנה החתן! צאו לקבל פניו. ⁷ ואז התעוררו כל אותן בתולות והיטיבו את המנורות שלהן. ⁸ ואמרו הכסילות לנבונות: תנו לנו מן השמן שלכן כי המנורות שלנו דועכות. ⁹ אולם ענו הנבונות ואמרו: אולי אין מספיק בשבילנו ובשבילכן. במקום זה, לכו אל המוכרים וקנו לעצמכן. ¹⁰ ובעוד שהן הלכו לקנות הגיע החתן, ואלה שהיו מוכנות נכנסו איתו אל סעודת

החתונה, והדלת נסגרה. ¹¹ ולאחר מכן באו גם הבתולות האחרות ואמרו: אדוננו, אדוננו, פתח לנו. ¹² אבל הוא השיב ואמר: אמן, אני אומר לכן, אינני מכיר אתכן. ¹³ משום כך היו ערים ומוכנים, כי אינכם יודעים את היום אף לא את השעה.

¹⁴ כי דומה הדבר לאיש שנסע למקום רחוק, ולפני הנסיעה הוא קרא לעבדיו והפקיד בידיהם את הרכוש שלו. ¹⁵ ולזה הוא נתן חמש כיכרי כסף, לזה שתיים, ולזה אחת, לכל אחד לפי יכולתו, והוא נסע. ¹⁶ הוא שקיבל את חמש כיכרים הלך מיד וסחר בהן, והוא הרוויח חמש נוספות. ¹⁷ כמו כן, הוא שקיבל שתיים הרוויח שתיים נוספות. ¹⁸ אבל הוא שקיבל אחת הלך וחפר באדמה והטמין את הכסף של אדוניו. ¹⁹ לאחר זמן רב בא האדון של העבדים ההם, וערך איתם חשבון. ²⁰ וכשניגש זה שקיבל חמש כיכרים הוא הביא חמש כיכרים נוספות ואמר: אדוני, חמש כיכרים הפקדת בידי; הנה, הרווחתי חמש כיכרים נוספות. ²¹ השיב אליו האדון שלו: יפה עשית עבד טוב ונאמן. היית נאמן במעט, אפקיד אותך על הרבה. בוא והשתתף בשמחת אדונך. ²² וכשניגש גם זה שקיבל שתי כיכרים הוא אמר: אדוני, שתי כיכרים הפקדת בידי; הנה, הרווחתי שתי כיכרים נוספות. ²³ השיב אליו האדון שלו: יפה עשית עבד טוב ונאמן. היית נאמן במעט, אפקיד אותך על הרבה. בוא והשתתף בשמחת אדונך. ²⁴ וכשניגש גם זה שקיבל כיכר אחת הוא אמר: אדוני, ידעתי שאתה איש קשה, הקוצר היכן שלא זרעת, ואוסף היכן שלא זרית, ²⁵ וכשפחדתי, הלכתי והטמנתי את הכיכר שלך באדמה. הנה, קח את מה ששייך לך. ²⁶ אבל השיב אדוניו ואמר אליו: עבד רע ועצלן! אם ידעת שאני קוצר היכן שלא זרעתי ואוסף היכן שלא זריתי, ²⁷ אז היית צריך להפקיד את הכסף שלי אצל הבנקאים, ואני בבואי הייתי מקבל את שלי עם ריבית. ²⁸ לכן, קחו ממנו את הכיכר ותנו לזה אשר לו עשר הכיכרים. ²⁹ כי לכל מי שיש לו, יינתן לו עוד ושפע יהיה לו. אך למי שאין לו, אפילו מה שיש לו יילקח ממנו. ³⁰ ואת העבד הבלתי מועיל, השליכו אותו אל החושך החיצוני. שם יהיו בכי מר וחריקת שיניים.

³¹ כאשר יבוא בן־האדם בתפארתו, וכל המלאכים איתו, אז הוא ישב על כיסא כבודו. ³² ויאספו לפניו את כל הגויים, והוא יפריד אותם זה מזה, כרועה המפריד את הכבשים מן העזים. ³³ והוא יציב את הכבשים לימינו, ואת העזים לשמאל. ³⁴ אז יאמר המלך לאלה לימינו: בואו, ברוכי אבי, ורשו את המלכות שהוכנה למענכם מאז היווסד העולם. ³⁵ כי רעב הייתי ונתתם לי לאכול, צמא הייתי ונתתם לי לשתות, זָר הייתי ואירחתם אותי, ³⁶ עירום הייתי והלבשתם אותי, חולה הייתי וטיפלתם בי, במאסר הייתי ובאתם אלי. ³⁷ אז יענו הצדיקים ויאמרו: אדוננו, מתי ראינו אותך רעב והאכיל אותך, או צמא ונתנו לך לשתות? ³⁸ ומתי ראינו אותך זר ואירחנו אותך, או עירום והלבשנו אותך? ³⁹ ומתי ראינו אותך חולה או במאסר ובאנו לבקר אותך? ⁴⁰ וישיב המלך ויאמר להם: אמן, אומר אני לכם, מה שעשיתם לאחד האחים שלי הקטנים האלה, לי עשיתם.

⁴¹ ואז הוא יאמר לאלה לשמאל: הסתלקו ממני, ארורים, אל האש הנצחית המוכנה לשטן ולמלאכיו. ⁴² כי רעב הייתי ולא נתתם לי לאכול, צמא הייתי ולא נתתם לי לשתות, ⁴³ זר הייתי ולא אירחתם אותי, עירום הייתי ולא הלבשתם אותי, חולה ובמאסר ולא ביקרתם אותי. ⁴⁴ ואז ישיבו גם הם ויאמרו: אדוננו, מתי ראינו אותך רעב או צמא או זר או עירום או חולה או במאסר, ולא שירתנו אותך? ⁴⁵ ואז הוא ישיב להם ויאמר: אמן, אומר אני לכם, מה שלא עשיתם לאחד הקטנים האלה, גם לי לא עשיתם. ⁴⁶ ואלה ילכו לעונש עולם, והצדיקים לחיי עולם.

פרק כו

¹ והיה כאשר סיים ישוע את כל האמירות האלה, הוא אמר לתלמידיו: ² אתם יודעים כי לאחר יומיים יחול חג הפסח, ובן־האדם יימסר להיצלב.

³ באותה עת התאספו ראשי הכוהנים וזקני העם בהֶצֶר הכוהן הגדול שנקראה קייפא. ⁴ והתייעצו ביניהם איך לתפוס את ישוע בעורמה ולהמית אותו. ⁵ אך אמרו: לא במהלך החג, פן תתחולל מהומה בקרב העם.

⁶ וכשהיה ישוע בבית-עניה בביתו של שמעון המצורע, ⁷ ניגשה אליו אישה שהחזיקה בקבוקון בהט המכיל שמן בושם יקר מאוד, והיא יצקה אותו על ראשו כשהוא מסב לאכול. ⁸ וכשראו זאת התלמידים הורגזו ואמרו: למה הבזבז הזה? ⁹ אפשר היה למכור זאת במחיר רב ולתת לעניים.

¹⁰ אבל כשהבחין בכך ישוע, אמר להם: למה אתם מותחים ביקורת על האישה? הרי מעשה יפה היא עשתה לי. ¹¹ כי העניים נמצאים איתכם תמיד, אבל אני לא תמיד איתכם. ¹² כי היא, ביציקת את שמן הבושם על גופי, עשתה זאת בעבור הכנה לקבורתי. ¹³ אמן, אומר אני לכם, בכל מקום שבו תוכרז הבשורה הזאת בכל העולם, יסופר גם מה שהיא עשתה לזיכרון לה.

¹⁴ לאחר מכן, הלך אחד מן השנים-עשר, הנקרא יהודה איש קריות, אל ראשי הכוהנים ¹⁵ ואמר: מה אתם רוצים לתת לי, ואני אמסור אותו לידיכם? והם התחייבו לתת לו שלושים מטבעות כסף. ¹⁶ ומאז ואילך חיפש הזדמנות להסגיר אותו.

¹⁷ וביום הראשון של חג המצות ניגשו התלמידים אל ישוע ואמרו: היכן אתה רוצה שנכין לך לאכול את סעודת הפסח? ¹⁸ והוא אמר: לכו אל העיר אל איש פלוני ואמרו לו: רבנו אומר, העת שלי קרובה היא. אצלך אעשה את הפסח עם התלמידים שלי. ¹⁹ ועשו התלמידים כפי שהורה להם ישוע, והם הכינו את הפסח.

²⁰ וכשהיה ערב, הוא היסב ליד השולחן עם השנים-עשר. ²¹ וכשאכלו הוא אמר: אמן, אומר אני לכם, אחד מכם יבגוד בי.

²² והם התעצבו מאוד והחלו איש איש לומר לו: האם זה אני, אדוני?

²³ הוא השיב ואמר: הטובל איתי את המצה שלו בקערה הוא יבגוד בי. ²⁴ הן בן-האדם הולך כפי שכתוב עליו, אבל אוי לאיש שהוא אשר על ידו בן-האדם נבגד! מוטב לאותו אדם אילו לא נולד. ²⁵ הגיב יהודה הבוגד בו ואמר: האם זה אני, רבי? השיב לו: אתה אמרת.

²⁶ וכאשר אכלו, לקח ישוע מצה, בירך ובצע אותה, ונתן לתלמידים ואמר: קחו, אכלו, זה הגוף שלי. ²⁷ והוא לקח כוס, בירך ונתן להם באמרו: שתו ממנו, כולכם, ²⁸ כי זהו הדם שלי אשר לברית, הנשפך בעד רבים לסליחת חטאים. ²⁹ אבל אני אומר לכם, מעתה לא אשתה מפרי הגפן הזה עד אותו היום שבו אשתה עמכם חדש במלכות אבי.

³⁰ ולאחר שִׁירוּ הַלֵּל יִצְאוּ אֶל הַר הַזֵּיתִים. ³¹ אז אמר להם ישוע: כולכם תיכשלו בגללי בלילה הזה, כי כתוב, אכה את־הרועה ותפוצין־הצאן. ³² אבל אחרי התקומה שלי, אלך לפניכם אל הגליל.

³³ השיב כיפא ואמר לו: אף אם כולם ייכשלו בגללך, אני לעולם לא אכשל.

³⁴ אמר לו ישוע: אמן, אומר אני לך, כי בלילה הזה, בטרם יקרא התרנגול, שלוש פעמים תתכחש לי.

³⁵ כיפא אמר לו: גם אם אני חייב למות איתך, אני לא אתכחש לך! וכך אמרו כל התלמידים.

³⁶ לאחר מכן, בא איתם ישוע אל מקום הנקרא גת־שמנים, ואמר אל התלמידים: שבו לכם כאן עד שאלך לשם ואתפלל. ³⁷ והוא לקח איתו את כיפא ואת שני בני זבדי, והחל להתמלא עֵצָב ומועקה. ³⁸ אז אמר להם: מתייסרת עלי נפשי אפילו עד מוות. הישארו כאן, והיו ערים עמי. ³⁹ והוא התקדם מעט הלאה, נפל על פניו והתפלל באמרו: אבי, אם זה אפשרי, העבר נא ממני את ה כוס הזאת. אולם, לא כרצוני אני, אלא כרצונך אתה. ⁴⁰ והוא חזר אל התלמידים ומצא אותם ישנים, ואמר אל כיפא: ככה? לא יכולתם להישאר ערים איתי שעה אחת? ⁴¹ התמידו להיות ערים ולהתפלל, כדי שלא תיכנסו לידי ניסיון. הרי הרוח אכן חפצה, אבל הבשר חלש. ⁴² שוב, הלך משם שנית והתפלל באמרו: אבי, אם אי אפשר להעביר את הכוס, אלא אם אשתה אותה, שייעשה רצונך. ⁴³ וכשחזר שוב מצא אותם ישנים, כי עיניהם היו כבדות. ⁴⁴ וכשעזב אותם שוב, הוא הלך והתפלל בפעם השלישית, באמרו שוב את אותן המילים. ⁴⁵ לאחר מכן חזר אל התלמידים ואמר להם: תְּבָרִי,

המשיכו לישון ולנוח ! הנה, השעה הגיעה ובן־האדם נמסר לידי אנשים חוטאים.⁴⁶ קומו, נלך; הנה, מתקרב המסגיר אותי.

⁴⁷ ובעודו מדבר, הנה, הגיע יהודה, אחד מן השנים־עשר, ואיתו המון עם רב חמושים בחרבות ובאלות, מטעם ראשי הכוהנים וזקני העם.⁴⁸ והמסגיר אותו נתן להם קודם לכן סימן ואמר: מי שאנשק לו, הוא האיש, תפסו אותו.⁴⁹ ומיד הוא ניגש אל ישוע ואמר: חג שמח, רבי ! ונישק אותו.⁵⁰ וישוע אמר אליו: חבר, לשם מה אתה כאן ? אז ניגשו ושלחו ידיהם בישוע ותפסו אותו.

⁵¹ והנה אחד מאלה שהיו עם ישוע שלח את ידו ושלף את חרבו ובהכותו את עבד הכוהן הגדול הוריד לו את האוזן.⁵² אז אמר אליו ישוע: השב את החרב שלך למקומה. כי כל האוחזים בחרב, בחרב יאבדו.⁵³ או אולי חושב אתה שאינני יכול לבקש מאבי, והוא מיד ישלח אלי יותר משניים־עשר לגיונות מלאכים ?⁵⁴ אך כיצד יתקיימו את דברי כתבי הקודש, שכן ככה צריך להיות ?

⁵⁵ באותה שעה אמר ישוע אל ההמונים: כמו על מהפכן יצאתם בחרבות ובאלות לעצור אותי ? יום יום ישבתי בבית המקדש ולמדתי, ולא עצרתם אותי.⁵⁶ אבל כל זה מתרחש למען יתמלאו כתבי הנביאים. ואז כל התלמידים עזבו אותו וברחו.

⁵⁷ ואלה אשר תפסו את ישוע הוליכו אותו אל קייפא הכוהן הגדול, שם הסופרים והזקנים התאספו.⁵⁸ וכיפא היה עוקב אחריו במרחק מה, עד לחצר הכוהן הגדול, וכשנכנס פנימה הוא ישב עם המשרתים לראות את הסוף.⁵⁹ וראשי הכוהנים ואת כל הסנהדרין חיפשו עדות שקר נגד ישוע כדי להמית אותו,⁶⁰ אבל הם לא מצאו, אף כי באו עדי שקר רבים. אחרי כן הגיעו שניים⁶¹ ואמרו: האיש הזה אמר, אני מסוגל להרוס את בית המקדש של אלוהים, ובתוך שלושה ימים לבנות אותו.⁶² וכשקם הכוהן הגדול הוא אמר אליו: אינך משיב ? על מה הם מעידים נגדך ?⁶³ אך ישוע שתק. ואמר אליו הכוהן הגדול: אני משביע אותך באלוהים חיים, שתאמר לנו אם אתה המשיח, בן־האלוהים.

⁶⁴ השיב אליו ישוע: אתה אמרת. אולם אני אומר לכם, מעתה תראו את בן האדם יושב לימין הגבורה ובא עם ענני השמים. ⁶⁵ אז הכוהן הגדול קרע את גלימתו ואמר: חילול הקודש הוא השמיע. אילו עדים נוספים אנחנו צריכים? הנה עכשיו שמעתם את חילול הקודש. ⁶⁶ מה דעתכם? הם השיבו ואמרו: חייב מוות הוא.

⁶⁷ אז ירקו בפניו והיכו אותו באגרופיהם. כמה מהם סָטְרוּ לוֹ, ⁶⁸ אמרו: נִבֵּא לָנוּ, המשיח, מיהו המכה אותך?

⁶⁹ וכיפא היה יושב בחצר מחוץ לבית. וניגשה אליו משרתת צעירה אחת ואמרה: גם אתה היית עם ישוע הגלילי. ⁷⁰ אבל הוא הכחיש בפני כולם באמרו: לא יודע על מה את מדברת. ⁷¹ וכשיצא אל מבוא החצר, ראתה אותו משרתת אחרת, והיא אמרה לנמצאים שם: האיש הזה היה עם ישוע הנוצרי. ⁷² ושוב הוא הכחיש זאת בשבועה שהוא לא מכיר את האיש. ⁷³ אבל כעבור זמן קצר ניגשו העומדים שם ואמרו אל כיפא: ודאי שגם אתה אחד מהם, כי גם המבטא שלך מגלה אותך. ⁷⁴ אז הוא החל לקלל וכך להישבע: איני מכיר את האיש, ומיד קרא התרנגול. ⁷⁵ ונזכר כיפא באמירת ישוע שאמר: בטרם התרנגול יקרא, שלוש פעמים תתכחש לי. והוא יצא החוצה ובכה בכי מר.

פרק כז

¹ ובבוא בוקר, כל ראשי הכוהנים וזקני העם התייעצו ביניהם נגד ישוע כדי להמית אותו. ² וכשכבלו אותו הוליכו אותו משם ומסרו אותו אל פילטוס הנציב.

³ אז כאשר ראה יהודה הבוגד שלו כי ישוע הִרְשָׁע, הוא התחרט והחזיר את שלושים מטבעות הכסף לראשי הכוהנים ולזקנים ⁴ ואמר: חטאתי בבגידת דם נקי. אך הם אמרו: מה זה לנו, זה בעיה שלך. ⁵ ובהשלכת הכסף אל המקדש הוא עזב, והלך משם ותלה את עצמו. ⁶ אבל ראשי הכוהנים לקחו את הכסף ואמרו: לא מותר לשים את הכסף באוצר המקדש, שכן מחיר דמים הוא. ⁷ והם קיבלו עֲצָה וקנו בכסף את שדה הקָדֵר כמקום קבורה לזרים. ⁸ על כן נקרא

- השדה ההוא שדה הדם עד עצם היום הזה.⁹ אז התקיים מה שנאמר בפי ירמיהו הנביא באמרו, וייקחו שלושים הכסף, אדר היקר אשר יקר מעל בני ישראל,¹⁰ וייתנו אותם בעד שדה היוצר, כאשר ציווני ה'.
- ¹¹ וישוע עמד לפני הנציב. ושאל אותו הנציב, אתה מלך היהודים? ישוע אמר: אתה אומר.¹² אבל במהלך האשמות נגדו על ידי ראשי הכוהנים והזקנים הוא לא השיב דבר.
- ¹³ אז אמר אליו פילטוס: אתה לא שומע כמה דברים הם מעידים נגדך?¹⁴ אך הוא לא השיב לו, אפילו לא על טענה אחת, כך שנדהם הנציב עד מאוד.
- ¹⁵ ובכל חג היה הניצב נוהג לשחרר לקהל אסיר אחד על פי בחירתם.
- ¹⁶ ומוחזק באותה עת אסיר ידוע לשמצה הנקרא ישוע בר־אבא.¹⁷ כאשר הם התאספו, אמר להם פילטוס: את מי אתם רוצים שאני אשחרר לכם, את ישוע בר־אבא, או את ישוע הנקרא משיח?¹⁸ כי הוא ידע שמתוך קנאה הם מסרו אותו.
- ¹⁹ וכשישב על כס המשפט, שלחה אליו אשתו לאמור: אל יהיה לך דבר עם הצדיק ההוא, כי סבלתי מאד היום בחלום בגללו.
- ²⁰ ואולם ראשי הכוהנים והזקנים שכנעו את ההמונים לבקש את בר־אבא ולהשמיד את ישוע.²¹ וכאשר השיב הנציב אמר להם: את מי מן השניים אתם רוצים שאשחרר לכם? והם אמרו: בר־אבא.
- ²² אמר להם פילטוס: אז מה אעשה עם ישוע הנקרא משיח? כולם אמרו: שייצלב!
- ²³ והוא אמר: אבל, מה רעה עשה? אך הם צעקו ביתר שאת: שייצלב!
- ²⁴ אז כשראה פילטוס כי שום דבר לא עוזר, אלא במקום זה הולכת וגדלה מהומה, הוא לקח מים, רחץ את ידיו לפני ההמון באמרו: נקי אני מדמו של האיש הזה. זהו עניין שלכם.²⁵ והשיבו כל העם לאמור: דמו עלינו ועל ילדינו!

²⁶ אז הוא שחרר עבורם בר־אבא, ולאחר שהִלְקָה את ישוע בשוטים, מסר אותו להיצלב. ²⁷ אז חיילי הנציב לקחו את ישוע אל תוך ארמון המפקדה, והם אספו סביבו את כל הגדוד. ²⁸ והם הפשיטו אותו והלבישו אותו בגלימת שָׁנִי צבאי, ²⁹ וכאשר שָׁזְרוּ זר מקוצים, הניחו אותו על ראשו ושמו קנה בידו הימנית. וכשכרעו לפניו על ברכיהם לעגו לו באמרם: יחי מלך היהודים! ³⁰ והם ירקו בפניו ולקחו את הקנה והכו אותו על ראשו. ³¹ וכשסיימו להתלוצץ בו, הם הפשיטו לו את הגלימה והלבישו את בגדיו והובילו אותו אל הצליבה. ³² ובצאתם מֵצֵאוּ אִישׁ יָלִיד קִירְנִיָּה, שמעון שמו, ואילצו אותו לשאת את הצלב שלו. ³³ וכשהגיעו אל מקום הנקרא גִּלְגֹּתָא, כלומר מקום הגולגולת, ³⁴ הם נתנו לו לשתות יין מהול במרורת צמח הראש. אבל כשהוא טעם, לא רצה לשתות. ³⁵ וכאשר צלבו אותו הם חילקו את בגדיו בהטלת גורלות. ³⁶ ואז התיישבו והשגיחו עליו שם. ³⁷ ומעל ראשו שמו את כתב האשמה שלו: זה הוא ישוע, מלך היהודים. ³⁸ אז נצלבו עמו שני מהפכנים אנטי־רומיים, אחד מימין ואחד משמאל. ³⁹ ואלה העוברים שם קללו אותו, מְנַעֲנְעִים בראשם, ⁴⁰ ואמרו: אתה שתהרוס את בית המקדש ותבנה אותו בשלושה ימים, הושע את עצמך! אם בן־האלוהים אתה, רד מן הצלב. ⁴¹ באותו אופן לעגו לו גם ראשי הכוהנים עם הסופרים והזקנים באמרם: ⁴² אחרים הוא הושיע, את עצמו איננו יכול להושיע. מלך ישראל הוא, שירד עכשיו מן הצלב ואנחנו נאמין בו. ⁴³ הוא בוטח באלוהים; עכשיו יציל אותו אם הוא חפץ בו. כי הוא אמר, בן־האלוהים אני. ⁴⁴ ובאותו אופן חָרְפוּ אותו גם המהפכנים שנצלבו עמו. ⁴⁵ מן השעה שתיס־עשרה בצהריים חושך היה על כל הארץ עד השעה שלוש. ⁴⁶ ובסביבת השעה שלוש צעק ישוע בקול גדול באמרו: אלי, אלי, למה שבקתני? כלומר, אלי, אלי, למה עזבתני? ⁴⁷ וכמה מן העומדים שם כששמעו אמרו: הוא קורא לאליהו. ⁴⁸ ומיד רץ אחד מהם ולקח ספוג, מילא אותו ביין חמוץ, שם על קנה ונתן לו לשתות. ⁴⁹ אבל האחרים אמרו: עזוב אותו. הבה נראה אם יבוא אליהו להציל אותו.

⁵⁰ אך ישוע צעק שוב בקול גדול ונפח את רוחו. ⁵¹ והנה, פרחת המקדש נקרעה לשניים, מלמעלה עד למטה; והאדמה רעדה, והסלעים נבקעו. ⁵² גם הקברים נפתחו, וגופות רבות של קדושים יִשְׁנִי עפר קמו לתחייה. ⁵³ והם יצאו מן הקברים לאחר תחייתו, והם נכנסו לעיר הקודש ונראו לרבים. ⁵⁴ ושרהמאה ואלה שהיו איתו משגיחים על ישוע, כשראו את רעידת האדמה ואת מה שהתרחש, נתמלאו פחד אדיר ואמרו: באמת האיש הזה בן־אלוהים היה! ⁵⁵ והיו שם נשים רבות שהתבוננו מרחוק, הן שהלכו אחרי ישוע מן הגליל ושרתו אותו, ⁵⁶ ביניהן היו מרים המגדלית ומרים אימו של יעקב ויוסף וגם אימם של בני זבדי. ⁵⁷ כאשר הגיע הערב, בא איש עשיר תושב רמתיים בשם יוסף, שגם הוא נעשה לתלמיד של ישוע. ⁵⁸ הוא ניגש אל פילטוס וביקש את גופתו של ישוע. אז ציווה פילטוס למסור לו אותה. ⁵⁹ ולקח יוסף את הגופה ועטף אותה בתכריך פשתן משובח ונקי. ⁶⁰ והניח אותה בקבר החדש שלו שחצב בסלע. ולאחר שהוא גלגל אבן גדולה אל פתח הקבר הוא הלך לדרכו. ⁶¹ אבל נשארו שם מרים המגדלית ומרים האחרת, יושבות כנגד הקבר.

⁶² למחרת, כלומר, לאחר יום ההכנה, התכנסו ראשי הכוהנים והפרושים לפני פילטוס ⁶³ ואמרו: אדוננו, נזכרנו איך הַמְדִיחַ ההוא אמר כשעוד היה בחיים, אחרי שלושה ימים אני אקום לתחייה. ⁶⁴ לכן ציווה נא לנצור את הקבר עד היום השלישי, שמא יבואו תלמידיו ויגנבו אותו ויספרו לעם: הוא קם מן המתים, ותהיה התרמית האחרונה גרועה יותר מן הראשונה. ⁶⁵ אמר להם פילטוס: יש לכם משמר חיילים. לכו, נצרו את הקבר כמו שאתם יודעים. ⁶⁶ וכשהם הלכו נצרו את הקבר, שמו חותם על האבן והציבו משמר.

פרק כח

¹ אחרי השבת, עם עלות השחר של יום ראשון, הלכו מרים המגדלית ומרים האחרת לראות את הקבר. ² והנה הייתה רעידת אדמה חזקה, כי מלאך ה' ירד מן השמים ובא וגלל את האבן וישב עליה. ³ מראהו הייתה כמו ברק, ולבושו היה צחור כשלג. ⁴ ומפחד מפניו רעדו השומרים והיו כמו מתים. ⁵ אבל השיב המלאך ואמר לנשים: אל תִפְחֶדְנָה אתן, כי אני יודע שאתן מחפשות את ישוע

שנצלב.⁶ הוא איננו כאן, כי הוא קם לתחייה כפי שאמר. בואנה וראינה את המקום שבו הוא שכב.⁷ יִכְנֶה מהר והִגְדָּנָה לתלמידיו שהוא קם מן המתים, והנה, הוא הולך לפניכם אל הגליל. שם תראו אותו. הנה, אמרתי לכן.⁸ והם עזבו מהר את הקבר בפחד ובשמחה גדולה, ורצו לספר לתלמידיו.⁹ והנה, ישוע פגש אותן ואמר: שלום לכן! והן התקרבו אליו ואחזו ברגליו והשתחוו לו.¹⁰ אז אמר להן ישוע: אל תפחדו. לכנה והגדנה לאחיי כדי שילכו אל הגליל ושם יראו אותי.

¹¹ בעוד שהן הלכו, הנה, נכנסו כמה מן השומרים אל העיר ודיווחו לראשי הכוהנים על כל מה שהתרחש.¹² וכשהתכנסו עם הזקנים, ולאחר שהתייעצו ביניהם, נתנו סכום כסף רב לחיילים.¹³ באמרם: הגידו כי תלמידיו באו בלילה וגנבו את גופתו בזמן שישנו.¹⁴ ואם יגיע הדבר הזה לאוזני הנציב, אנחנו נשכנע אותו ונפטור אתכם מדאגה.¹⁵ והם לקחו את הכסף ועשו כפי שהורו להם, ושמועה זו נפוצה בקרב היהודים עד עצם היום הזה.

¹⁶ ואחד-עשר התלמידים הלכו אל הגליל, אל ההר אשר אמר להם ישוע.¹⁷ וכשראו אותו הם השתחוו לו, אבל כמה פקפקו.¹⁸ וניגש ישוע לדבר איתם ואמר: ניתנה לי כל סמכות בשמים ובארץ.¹⁹ על כן, לכו ועשו תלמידים מן כל העמים. הטביעו אותם באמיתות של האב ושל הבן ושל רוח הקודש,²⁰ למדו אותם לשמור את כל אשר ציוותי אתכם. והנה, איתכם אני אהיה כל הימים, עד קץ העולם.